ԺԱ. ՏԱՐԻ 3150 8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1894 18 ՍԷՖԷՐ 1312 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դանեկան արժաք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի [illegible]		Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթ[illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան [illegible] նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

"ՃԱՊՈՆ ԲԱՑՈՒԱԾ"

Այս անունով Լոնտոն տպագրուած գիրքէ մը, որ Ճափոնական պետութեան արեւմտեան ազգաց հետ ունեցած դարաւոր հաղորդակցութեան ու խզման մանրամասնութիւնները կընէ, կը քաղեմ Բ. տպագրութեան հետագայ յոյժ շահեկան յառաջաբանը՝ որ կը շեշտէ Անգլիոյ և Ճափոնի միջեւ հաստատուած մշտատեւ բարեկամութեան կարեւորագոյն դէպքերը։

Այս գրքին (Japan Opened) առաջին հրապարակումէն ի վեր կարեւոր և անակնունելի լուրեր հասան Ճափոնէ։ Թիէն-Ցինի դաշնակցութեան և Չինացւոց Շանկայի ու Քանթոնի գործերը կարգադրման պահուն, Լորտ Էլճին, Բրիտանական հրամանատարը, այցելեց ճափոնական կղզիները։ Այս ուղեւորութեան շարժառիթը եղաւ այն տեղեկութիւնը թէ Ռուսերը և Ամերիկացիները կ'օգտուէին Բրիտական զօրութեան Չինու ծովերուն մէջ հանդիպած դժուարութիւններէն։ Լորտ Էլճինի արշաւանքը հաշտարար կերպարանք մ'ունէր։ 1854 տարւոյն դաշնակցութիւնը ճանչցունելու համար՝ Անգլիական կառավարութիւնը շոգեմակոյկ մը ղրկեց ճափոնական կառավարութեան ծովային հրամանատար Սըր Ճէյմս Սթըրլինքի ձեռամբ։ Նակասաքիի մէջ հեղինակութեան տէր պաշտօնեայ մը չի գտնելով՝ հրամանատարը յանձնեց զայն Լորտ Էլճինի, որ այն ժամանակ կը պատրաստուէր երթալ Սիմոտա։ Հօն, Ամերիկեան ընդհ. հիւպատոս Մր. Հարրիսի հետ ծանօթացաւ, որուն եռանդուն պաշտօնավարութեան վրայ մեծ գովեստով կը խօսուէր։ Ամերիկեան հիւպատոսը իւր [illegible] նաւուն մէջ առաւ զԼորտ Էլճին և այս վերջինոյն նաւախումբը որ կը բաղկանար Թագուհւոյն Furion (Կատաղի), Retribution ([illegible]) Թնդանօթաձիգ նաւերէն և շոգեմակոյկէն՝ ի միասին Ետտոյ մայրաքաղաքէն 50 մղոն վար գտնուած Քանակաւա քաղաքը ճամբորդեց։ Տեղական իշխանութիւնք իրենց նաւավարաց խօսքին յենլով՝ այնպէս ներկայացուցին թէ Քանակաւայի նաւահանգիստէն դուրս այդ մեծ նաւերը անհնարին խոչընդոտներու պիտի հանդիպէին։ Նաւապետ Շիրարտ Օզպորն, որ դէպի Արշային ծովերը ուղեւորութեան մէջ մեծ պատիւներու արժանացած էր, ուզեց նաւերը առաջնորդել մինչեւ Ետտոյ։ Յաջողութեամբ պսակուեցաւ այս ձեռնարկը։ Միեւնոյն օրը նաւատորմիղը՝ որուն Սիմոտա գտնուող ուրիշ երկու կամ երեք նաւեր եւս միացած էին, Ետտոյի ծովածոցին մէջ ճափոնական մարտանաւերուն մօտ խարիսխ նետեց։

Իսկոյն քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներ այցելեցին Լորտ Էլճինի, և հրաւիրեցին զինքը որ բնակութիւնը փոխադրէ ծովափին վրայ, ուր, կ'ըսէին թէ, հաղորդակցութիւնք աւելի դիւրին կ'ըլլան, քանի որ նաւերուն ցամաքէն հեռաւորութիւնը մեծ էր և օդն ալ երբեմն սպառնալից։ Կարգադրութիւնները լմնցած ըլլալով՝ գլխաւոր հրամանատարը, Լորտ Էլճին, հանդերձ իւր խորհրդատու անդամներով, մեծ պատիւներով ցամաք ելաւ, և գիշերեցին պուտայական մեհենի մը մէջ որ անոնց ընդունելութեան յատկացուած էր։ Ճափոնի Արտաքին գործոց և Պետական գործակալութեանց նախարարին հետ ունեցած քանի մը օրուան տեսակցութենէ մը վերջ, բարեկամական դաշնագրութիւն մը կնքուեցաւ և ստորագրուեցաւ 1858 օգոստոս 26ին։ Այս դաշնագրութիւնը աննման կերպով կ'ապահովէր Անգլիոյ շահերը։ Ճափոնցի պաշտօնէից մտացի, քաղցրաբարոյ և ակնածալից վարմունքը, բաղդատմամբ Չինացւոց խաբէութեան և բարձրամտութեան, իրենց ազգային նկարագրին նկատմամբ նպաստաւոր տպաւորութիւն մը թողուցին այս օտարականաց վրայ։ Շոգեմակոյկը՝ զոր Թագուհին կողմանէ կ'ընծայեր Լորտ Էլճին, ընդունուեցաւ հանդիսաւոր արարողութիւններով։ Իւր անգլիական անունը, ի խնդրոյ Ճափոնցի պաշտօնէից, փոխուեցաւ [illegible]։ Բերդէն 21 Թնդանօթի ողջագոյր հարուածներ արձակուեցան և Բրիտանական դրօշակը իջուցուելով՝ Ճափոնականը բարձրացաւ, որուն ի պատիւ ռմբաձայն ողջունեցին անգլ. մարտանաւերը։ Յաջորդ օրը Լորտ Էլճին Ետտոյի ծովածոցէն կ'ելլէր, և սեպտեմբերի 2րդ օրը կը հասնէր ի Շանկայ, արշաւանքէ մը վերջ՝ որ անկորուստ յիշատակ մը պիտի ըլլայ Ճափոնի պատմութեան մէջ։

Լորտ Էլճէնի այս անմիջական յաջողութիւնը կը վերագրուի այն ժամանակ ծայրագոյն Արեւելից մէջ Անգլիոյ գտած ահեցուն զօրութեան։ Բնաւ սպառնալիք չեղաւ, ոչ ալ դիմադրութիւն։ Ճափոնցիք, կը թուէր թէ, կը կշռէին դէպքերը, և ինչ որ բռնութեամբ պիտի չկրնային գլուխ հանել՝ քաղցրութեամբ հզօր պետութիւն մը իրենց բարեկամ կ'ընէին։ Ճափոնի քաղաքական վիճակն ալ օգնեց այս հաշտարար միտութեան։ Ճափոնի մէջ, ինչպէս նաեւ ուրիշ երկիրներու մէջ, կային երկու զօրեղ կուսակցութիւնք, պահպանողական և ազատական։ Գօրինքայ իշխանը առաջնոյն պետը ըլլալով՝ կը պնդէր թէ պէ՛տք է օտարականներն արտաքսել։ Բայց Պիտոււ իշխանը աւելի ազատական գաղափարներու տէր անձանց առաջնորդն էր։ Երբ ամերիկեան հրամանատարն ու հիւպատոսը սկսան իրենց յարաբերութիւնները Ճափոնի հետ, 1858ի սկիզբները, ազատական կուսակցութիւնը գերակշիռ եղաւ։ Այս զօրութեան իբրեւ յաւելուած Չինաստանէն նոր լուրեր հասան, և Գօրինքայ տեղի տուաւ Պիտոււ իշխանին։ Մր. Հարրիսի յանձամ շնորհումներ եղան՝ որոց նկատմամբ Լորտ Էլճին լաւ տեղեկութիւն մը ստացաւ Սթըրլինքի միջոցաւ։ Վերջերը պահպանողականք վերստին զօրացան, բայց Լորտ Էլճէնի ժամանումը բաղդին անիւը իրենց ընդդիմադիրներուն կողմը դարձուց. ատոր աւելի դիւրացան յարաբերութիւնք։

* * *

Հետեւեալք են Դաշնագրութեան կարեւորագոյն պայմանք։ Երկու պետութեանց Անգլիոյ և Ճափոնի միջեւ մշտնջենական հաշտութեան և բարեկամութեան երաշխաւորութիւն մը տրուելէն վերջ՝ նորոգ կազմակերպութեան մը համաձայն՝ Թագուհին ներկայացուցիչ մը պիտի կարգէ բնակելու յԵտտոյ և Ճափոնի կայսրն իր կողմէն ներկայացուցիչ մը պիտի կարգէ ի Լոնտոն։ Այս ներկայացուցիչք պիտի ունենան իրաւունք ճամբորդելու իրենց գտնուած երկրին ամէն կողմերը։ Դեսպանական մարմնոց համար ալ բաց պիտի մնան ուրիշ յարմարագոյն մեծ քաղաքներ։ Հաքոտատէի, Քանաքաւայի և Նակասաքիի դուռները պիտի բացուին անգլիական հպատակաց, 1859 յուլիսին առաջին օրէն։ Նիւակաթա, կամ աւելի յարմար գտնուած նաւահանգիստ մը Նիփոնի (Ճափոնի կղզեաց կեդրոնական մասը) արեւմտեան եզերաց վրայ, պիտի բացուի 1860 յունուարի սկիզբն։ Նիօկոյ 1863 յունուարի առաջին օրը. և անգլիական հպատակք պիտի կրնան հաստատել իրենց բնակութիւնը վերոյիշեալ քաղաքաց մէկուն մէջ։ Պիտի կրնան վարձել գետին, գնել կամ կառուցանել շէնքեր և մթերանոցներ. բայց պիտի կանգնեն ամրութիւններ վերոյիշեալ քաղաքաց շրջակայքն՝ սրոշեալ հեռաւորութեամբ մը ճամբորդելու թոյլտուութիւնը պիտի վայելեն։ 1862 յունուարի սկիզբէն արտօնուած պիտի ըլլան բնակիլ Ետտոյ. և 1863 յունուարի սկիզբէն յՕզաքա, առեւտրական գործերով։ Իրաւանց վերաբերեալ ամէն խնդիր, թէ կալուածային և թէ անհատական, որ անգլ. հպատակաց մէջեւ ծագում կ'առնու, պիտի ենթարկուի բրիտանական իշխանութեանց իրաւասութեան։ Ջեղծման պարագային մէջ, Ճափոնցիները՝ Ճափոնական, իսկ անգլիացիները՝ Անգլիական կառավարութեանց կողմանէ պիտի քննուին ու պատժուին։ Այն պարտքերու մասին, զորս այս երկու կառավարութեանց հպատակք կ'ընեն իրարու, կառավարութիւնք իրենց հպատակաց համար պատասխանատու պիտի չհամարուին։ Անգլիացի հպատակք պիտի վայելեն կրօնի ազատութիւն, և պիտի ունենան իրաւունք կառուցանելու երկրպագութեան տեղեր։

Այս դաշնագրութենէն կախում ունին, և անոր մէկ մասը կը կազմեն առեւտրական գործառնութեանց նկատմամբ եղած յօդուածները։ Դաշնագրութիւնն անգլիերէն, ճափոներէն և հոլանտերէն է. այս վերջինը կը նկատուի իբրեւ նախնական։ Դաշնագրութիւնը կրնայ սրբագրուիլ երկու կողմանց հաճութեամբը, 1872 յուլիս 1էն վերջ մէկ տարուան ժամանակամիջոցին. բոլոր այն գիջումներուն մէջ զորս Ճափոն պիտի ընէ ուրիշ ո՛ և է ազգի, անգլ. կառավարութիւնն ալ Ճափոնի համազօր ձայն պիտի ունենայ։ Ոեւէ դաշնագրութիւն պիտի վաւերացուի ստորագրուելէն տարի մը վերջ։

Համանման դաշնակցութիւնք կնքուած են յարդ. Ճափոնի և Ամերիկայի, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Հոլանտայի (վերջերս ալ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ) պետութեանց հետ։

Լորտ Էլճին Նակազաքի հասաւ օգոստոս 3ին, Սիմոտա ժամանեց 10ին. 12ին Քանակաւայէ ելաւ Ետտոյի ծովախորշը նաւելու համար։ Տասնըհինգ օրուան միջոցին, ընդարձակ պատեհութիւններ ունեցաւ տեսնելու մայրաքաղաքն և մերձակայ երկիրներն։ Անգլիա ղրկուած նկարագրութիւններէն ոմանք աւելի վիպային կ'երեւին քան իրական։ Սակայն գիտուած է որ այդ նկարագրութիւնք երկրին ժողովրդին բարոյական և ընկերական մակարդակն յոյժ բարձր կը դասեն։

Եւ սակայն անհնար է որ չափազանցուած ըլլայ երկրին կամ մայրաքաղաքին նկարագրութիւնը։ Թղթակից մը կ'ըսէ թէ «Ետտոյ, առանց բացառութեան, աշխարհիս ամենէն գեղեցիկ քաղաքներէն մին է։ Իշխանաց և ազնուականաց տուները մէկ մէկ ապարանքներ են. և երեւակայեցէք մեծութիւնը երբ ըսեմ թէ անոնց ոմանք կը պարունակեն աւելի քան 10,000 մարդիկ։ Վեհութիւնը, կանոնաւորութիւնը, մաքրութիւնը և ամէն բանի կատարելութիւնը Ճափոնի անհահար երեւոյթներն ըլլալով՝ կը հաւաստին, և քանի մը նկատումներով ալ կը գերազանցեն, զոր ինչ տեսած եմ յԵւրոպա և կամ աշխարհիս ուրիշ մէկ կողմը։ Մենք պտոյտ մը ըրինք երկրին ներսերը։ Հիւղակները շրջապատուած էին մաքուր կտրուած ցանկապատներով և առանձնակայ բնակութիւնք անգլիականի նման սիրուն զարդարուած էին։ Նոյն մաքրութիւնը և կատարելութիւնը կ'երեւէին գրեթէ ամէն բանի մէջ»։

Այնպէս կ'ենթադրուի թէ Ետտոյ աւելի ընդարձակ գետին մը կ'ընդգրկէ քան Լոնտոն. և Լոնտոնի չափ ժողովրդաշատ կը թուի ըլլալ։ Ալքօքի պալատը Կիկլոպեան ճարտարապետութեամբ շինուած մ'է, և կ'ըսուի թէ իր որմերէն ներս 40,000 մարդիկ կրնան համախմբուիլ։ Այս այցելութեան ատեն ուշագրաւ կէտ մը ներկայացաւ — Ճափոնցի ժողովրդեան մինչեւ վերջերս կցցիացած [illegible] միակ պատճառը կը վերագրուի պաշտօնէից ընթացքին։ Բնական հետաքրքրութեամբ մը կը դիտէին օտարականները, և չուաններու միջոցաւ հեռւէն կը պահէին ամբոխը որպէսզի Լորտ Էլճին և իր հետեւորդք անցնին անվնաս։ Երբեք դժգոհութիւն մը չյայտնուեցաւ փոխանակութեան կամ վաճառման ժամանակ, և ուր որ գնացին Անգլիացիք, հիւրասիրական ցոյցերու միայն հանդիպեցան։

Հիմա որ կառավարական հրովարտակ մը բացարձակ հաղորդակցութեան մէջ կը դնէ զՃափոն Եւրոպեան մեծ Տէրութեանց հետ, ակն ունինք որ Ճափոն պիտի յառաջդիմէ մտապէս ու բարոյապէս։

ՅՈՎ.Հ. Ե. ԴԱՊԱՏԱՑԵԱՆ
Իզմիր

ԷՏԻՍԸՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՒՏԸ

Եթէ ամերիկեան լրագիրներուն հաւատ ընծայուի, համբաւաւոր Էտիսըն ալ ժամանակիս ախտովը վարակուելու վրայ է. օրագրողի և մանաւանդ լրաբերի դէմ ատելութիւն։

Կ'երեւնայ թէ մինչեւ ցարդ ոչ մէկ օրագրող յաջողեր է երկար էնթէրվիւ մը ունենալ անոր հետ։ Եթէ գիտցուին այն ամէն հանճարեղ հնարքները զորս Եանքի մը ի գործ կը դնէ ուշադրաւ մարդու մը բերնէ խոստովանութիւններ խլելու համար, յիրաւի հետաքրքրաշարժ է գիտնալ թէ Էտիսըն ինչպէ՛ս ի գերեւ հաներ է լրաբերներուն բոլոր վարպետութիւնները։

Սակայն և այնպէս, վերջերս Նիւ-Եորքի մէկ օրագրին լրաբերը յաջողեցաւ խօրապէս էնթէրվիւ ընելու ձայնագրին ըմբոստ հեղինակը։

Խմբագիրն ու Պ. Էտիսըն դիպուածով իրարու կը հանդիպին ամերիկուհիի մը սրահին մէջ։ Խօսակցութիւնը, զուարթ ու ճոխ, ամէնէն աւելի դարձաւ Էտիսընի կեանքին ու իր գիւտերուն շուրջը։ Եանքի լրաբերը օգուտ քաղեց այս առիթէն և մէկէնիմէկ հարցուց.

—Պ. Էտիսըն, բայց ո՞րն էր ձեր ամենէն առջի գիւտը։

Էտիսըն որ մինչեւ այն ատեն գործօն մասնակցութիւն մ'ըն էր ունեցած խօսակցութեան մէջ, հասկցաւ թէ գործը օրագրողի մը հետ է, ուստի բացարձակ լռութիւն պահեց։ Բայց լրաբերին յոյսը սա էր որ ամերկուհիներուն հետաքրքրութիւնը պիտի օգնէր իրեն։ Չէր սխալեր։

Գեղանի կիներու երամ մը Էտիսընի շուրջը թափեցաւ և պաղատեցաւ որ պատասխանէ այս հարցման։ Հնարիչը ստիպուեցաւ զիջանիլ։

—Երբ տակաւին աղքատ տղայ մըն էի ըսաւ, և փողոցէ փողոց կը վազէի լրագիր ծախելով, գլուխս լի էր գաղափարներով, բայց գրպաններս յուսահատօրէն պարապ։ Օր մը լրագիրներուս մէջ կարդացի որ քաղաքին հարուստ դրամատէրը, Պ. Ս... երեւան հանած էր թէ իր արկղը, որուն բացարձակ ապահովութեան վրայ վստահ էր, բռնաբարուած։

«Կ'ըսէին նաեւ թէ դրամատէրը սաստիկ զայրացած էր և թէ գլուխը կը ճաթեցունէր իր անհաղին հարստութիւնը գողերուն ձեռքէն ապահով պահելու միջոցը գտնելու համար։

—Մարդս գտայ, ըսի ես այն ատեն։

«Քանի մը վայրկեան ետքը հարուստին դէմը կը գտնուէի որ հարցուց այցելութեանս նպատակը։

—Տէր, ըսի, լսեցի ձեր գլխուն եկած փորձանքը. բայց ես գործիք մը հնարած եմ որ քանի մը ժամուան մէջ ձեր ձեռքը պիտի յանձնէ ձեր արկղին սպառող բոլոր գողերը։

—Ա՛հ, կարելի՞ բան է, գոչեց դրամատէրը։ Եւ այս գիւտին փոխարէն ի՞նչ կ'ուզէք ինէ։

—Ձեր մէկ աղջկան ձեռքն, որ իր գեղեցկութեամբն հռչակաւոր է, պատասխանեցի վճռապէս։

—Այդ անկարելի է, բայց տասն հազար տոլար կուտամ՝ ձեր գիւտին փոխարէն։ Աւելորդ է ըսել թէ նախ պիտի ապացուցանէք ինծ՝ անոր ազդեցութիւնը։

—Այո, պիտի ապացուցանեմ... բայց ատոր համար ձեր աղջկան ձեռքը խոստանալու էք ինծի։

—Զարմանք, պատասխանեց դրամատէրը, պայմանով որ աղջիկս հաւանի։

«Այս յուսով սկսայ աշխատիլ և իմ գիւտս փակուցի սեղանաւորին դրամարկղին։ Երկու օր ետքը ես դարձայ ու դրամատէրը անկողինը գտայ։

—Պարոն, ըսի, երէկ ժամը ութնուկէսին բանալ ուզեցիք ձեր դրամարկղը։

—Այո, իրաւ է։

—Բայց կղպանքին դպչելնուդ պէս, ելեքտրական հարուած մը ընդունեցիք որ տապալեց ձեզի և մինչեւ այս առտու կզայագիրկ մնացիք։ Հիմակ աղէ՞ք էք։

—Այո, բայց սակայն...

—Աս է իմ գիւտս։ Ան որ սնտուկին գողնալէն ետք ձեր դրամարկղին դպչի՝ կզայագիրկ պիտի մնայ դրամատան մէջ որչափ ատեն որ ուզէք, և նոյն իսկ, եթէ նախամեծար սեպէք, ընդմիշտ։

«Աւասիկ վաւերական պատմութիւնն իմ առաջին գիւտիս, աւելցուց Էտիսըն իր խօսքը վերջացնելով։

—Եւ դրամատէրին աղջի՞կը, գոչեցին բոլոր մանկամարդ աղջիկները որք բուռն ուշադրութեամբ մտիկ ըրած էին հնարիչին պատմութիւնը։

—Իմ կինս չեղաւ, պատասխանեց Էտիսըն։

Այս միջոցին օրագրողը յարեց.

—Բայց քանի որ բարեհաճեցաք պատմել մեզ ձեր առաջին գիւտը, չէ՞ք ուզեր զայն ամբողջացնելու բարութիւնն ունենալ, ըսելով մեզ թէ ի՞նչ եղաւ ձեր վերջին գիւտը։

—Բայց հի՛մակ պատմած պատմութիւնս, պատասխանեց Էտիսըն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԸ

Գործերու ընթացքը անյաջող էր վերջացող շաբթուան մէջ։ 2000 քիլէ կարմիր ցորեն ծախուեցաւ օխան 24էն 25 փարաի և 5000 քիլէ կակուղ ցորեն՝ քիլէն 14էն $14^3/_4$ ղրշ.ի, ըստ տեսակին։ Կիրքա և Ագիմա ցորեն հասաւ 7000 քիլէ որմէ 2000ը միայն վաճառուեցաւ $14^3/_4$էն 15 ղրշ.ի։ Վաճառում չեղաւ եգիպտացորենի, հաճարի և վարսակի վրայ։ 6000 քիլէ գարի վաճառուեցաւ 7.50էն $7.87^1/_2$ ղրշ.ի։ Գալով ալիւրին, 4000 պարկ Իպրայիլի և Կալացի, ինչպէս նաեւ 3000 պարկ Օտեսայի, տեսակներէն որոնք հասած էին շաբթուան մէջ, վաճառուեցան ընդամէնը 5000 պարկ։ Ընթացիկ գործեր Թիֆլի վրայ, օխան $8^1/_2$էն 9 ղրշ.ի։ Գործ չեղաւ բնաւ լուբիայի, սիսեռի, սուսամի, կըտաւատի, կանեփի, խաշխաշի և կորեկի վրայ. այս վերջինին օխան կ'արժէ 72-74 փարա։ Մինակ 100,000 օխա բակլա վաճառուեցաւ, Պանտըրմայի տեսակ, օխան $20^1/_2$էն 21 փարայի։

Արտածելի գլխաւոր նիւթերէն 13 պարկ ղեղին ճէհրի վաճառուեցաւ, Մարաշի ու Նեւշէհրի, օխան $2^7/_8$ էն 3 ղրշ.ի, և 24 պարկ ափիոն՝ Պէյբազար, Կէյվէ, Գարահիսար, օխան 120էն 126 ղրշ.ի։ Նմանապէս վաճառուեցան 76 պարկ գազի խէժ, որուն 17ը՝ Գայսէրիի, ճերմակ, Ա. տեսակ, օխան $24^1/_2$ էն $26^1/_4$ի, 18 պարկը՝ Էվէրէկ, Էնկիւրի, ճերմակ, 22էն $23^1/_4$ ղրշ.ի. 29 պարկը Գայսէրի, Էվէրէկ, Նիկտէ, Էնկիւրի, [illegible], 16էն 20 ղրշ.ի, և 10ը՝ Էվէրէկ, [illegible] $6^3/_4$ էն 8 ղրշ.ի։

Ոգելից ըմպելիներէն 16 տակառ Վիէննայի ալքոլ, ընտիր տեսակէ, 39 տակառ Ուլատոֆքա և 15 տակառ ուրիշ զանազան տեսակներ, որոնք հասած էին շաբթուան մէջ, վաճառուեցան 40 $^1/_2$ և 44 օխան մէկ օսմ. ոսկիի։ Գաղթաբերքերէն՝ 500 պարկ խահուէ հասնելով գնորդ գտան 100 օխան 12. 30 էն 14. 30 ոսկիի։ 3200 պարկ Թրիէսթէի շաքար վաճառուեցաւ, 106էն 108 ղրշ.ի։ Ռանկունի և ճափոնական բրինձ անկարեւոր քանակութեամբ միայն հասան ու վաճառուեցան։ Նոյն վիճակը նաեւ մոմի համար։ Ընթացիկ գործեր բեզրոլի վրայ։

* * *

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ վաղուան թուով։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (69)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՍԻՐԵԼՈՒ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

Սակայն և այնպէս չատ չփոթեցաւ։

Նախ և առաջ խորհեցաւ չհնազանդիլ այս հրաւէրին։

Բայց ի՞նչ օգուտ կ'ունենար։

Նորէն պիտի գային անոնք։ Նորէն պիտի աղաղակէին։ Թերեւս դղեակ ալ ներկայանային։ Պիտի սպառնային։ Եւ ինքզինքն անոնց ձեռքին մէջ զգալով, Պարթոլի պիտի ստիպուէր անոնց կամքը կատարել։

Ուստի ամենէն խոհեմութիւնն էր դիմագրաւել փոթորիկին և վտանգը գիտնալով՝ զայն վանելու փորձել։

Ծշգապահ եղաւ ժամադրութեանը։

Ժաքթէն և Բերսիլար ողջունեցին զայն քաղաքավարութեամբ։

Պարթոլի հարցուց.

—Դո՞ւք գրեցիք այս նամակը։

—Մենք... երկուքս... այո, պարոն Պարթոլի, ըսաւ Բերսիլար անուշութեամբ։

—Անոր իմաստը չեմ հասկնար. մարդու մը վրայ կը խօսիք զոր չեմ ճանչնար։

—Օ'հ, այո, պարոն, կը ճանչնաք։

—Քանի որ դուք էք։

—Ե՞ս, ուզեց ըսել Պարթոլի, փորձելով քիչ մը անստուգութիւն ձգել անոնց միտքին մէջ։

—Այո, այո՛, ա՛հ, մենք չենք սխալիր... Եւ եթէ սխալէինք, եթէ իրաւ այն անձը չէիք զոր ապահով ենք գտնելնուս, է՛յ ուրեմն, հոս չպիտի ըլլայիք, պարոն Պարթոլի... Ոչ, չպիտի պատասխանէիք մեզի պէս երկու խեղճ արարածներու հրաւէրին...

Ճշմարիտ էր։ Ծածկելը, ստելը անօգուտ էր։

Պահ մը լռութիւն պահեց, յետոյ կըրցածին չափ ծածկելով խորին խռովքը.

—Դուք ո՞վ էք, հարցուց։

—Աղնիւ մարդեր որք անկարող են դէչութիւն ընելու, ինչպէս գրեցինք ձեզի...

—Եւ որք սխ չեն պահեր ձեզ դէմ՝ տասնըհինգ օր բանտարկուած ըլլալնուն, տասնըութը տարի առաջ... Մանտի մէջ... այն դատին ատենը զոր աղէկ կը յիշէք և որուն մեղսակից կը կարծէր մեզ ոստիկանութիւնը։

Այս աղէտին պարագաները, թէև հեռու, ներկայ էին սակայն Պարթոլիի միտքին մէջ, ուստի անմիջապէս յիշեց ձերբակալուած երկու մարդերը որք իրեն հետ դէմ առ դէմ բերուած էին Պ. տը Մոնթեկլօնի առջեւ։

Ժաքթէն յարեց.

—Որպէսզի մեր մասին հանգիստ ըլլաք և գիտնաք թէ գործերնիդ որու հետ է, պիտի ըսեմ ձեզ թէ գուցէ պակասութիւններ ունինք... մանաւանդ Բերսիլար...

Բերսիլար ուզեց բողոքել։

Ժաքթէն արգիլեց.

—Այո, Բերսիլար պակասութիւններ ունի... բարկացոտ է, սխալ և գարշելու մասին արագ... Աստ հետ մէկտեղ սոսկալի ագահութիւն ունի, փարա մը չծախսեր պանդոկին մէջ... Բայց պարկեշտ է... Երբէք գողութիւն ըրած չէ... ոչ ան, ոչ ես... Մնաց որ ես պակասութիւն չունիմ... խիղճս հանդարտ է...

—Մանաւանդ երբ չատ խմես, մրմռաց Բերսիլար։

—Ըսել կուզեմ թէ ուրախ զուարթ կոչանք կը գտնենք ձեզ... Մինակ ըսինք իրարու. Դուք հարուստ էք, մենք աղքատ։ Դուք բարեսիրտ մարդ մըն էք... Այստեղ աղքատներուն բարեկամը կը կոչեն ձեզ... Է՛յ ուրեմն, կ'երթանք կը գտնենք Պ. Պարթոլին... Ցիչողութիւնը կը նորոգենք... միտքը ձգելով մեր երբեմնի յարաբերութիւնները, և գիտնալով իր չափազանց բարութիւնը, ապահով ենք թէ պիտի օգնէ մեզ։

Պարթոլի կը սպասէր այս բանին։ Թափառիկներն իր քսակին աչք կը տնկէին։

Հոգ չէր, քանի որ հարուստ էր ինք, ինչպէս ըսած էին անոնք, եթէ կարենար քիչ մը ստակով լռեցնել զանոնք։

—Ի՞նչ կ'ուզէք ինէ։

—Գրեթէ ոչինչ... Բերսիլարին համար իր ոսկիներն համրելու և խնայողութիւններ ընելու չափ բան մը... քանի որ դիզելու մոլութիւնն ունի... և ես...

—Դո՞ւք։

—Այնչափ բան մը որ կարենամ տաք արեւին տակ, բազկածալ, Թառնի մէջէն ձուկ բռնել... կամ կարմիր կաքաւ որսալ լեռան մէջ... առողջութեանս համար։

—Ի՞նչ կը պահանջէք։

—Պահանջում չունինք... ձեր առատաձեռնութեան վրայ վստահ ենք...

—Ձենէ խիրաքանչիւրին յիսուն հազար ֆրանք պիտի տամ։

—Հը՛մ, ըսաւ Ժաքթէն։

—Հը՛մ, հը՛մ, ըսաւ Բերսիլար։

Եւ արմուկով զիրար հրեցին, լռութիւն պահելով։

—Պատասխան չէ՞ք տար...

—Ապրուստի միջոցները սուղ են... սոսկալի կերպով սուղ... առարկեց Ժաքթէն։

—Հիմակ, Մանտի հրապարակին վրայ լաւ վառեակ մը երսունըհինգ քառասուն սուէն վար չեն տար, սոսկալի բան է...

—Եւ միսին գինն երթալով կը բարձրանայ, ահռելի բան է։

—Այո, ոչխարը... ժամանակով...

—Ձեր գի՞նը ինչ է, ըսաւ Պարթոլի բարկացած շարժումով մը։

—Կրկինը։

—Լա՛ւ։

Երկու մարդուկները չկրցան գոհունակութեան շարժում մը զսպել։

Սակայն, Բերսիլար, միշտ գործնական, շարժում մը ըրաւ որ ըսել կ'ուզէր.

—Այնքան դիւրութեամբ հաւանեցաւ որ աւելի պահանջելու էինք։

Պարթոլի շարայարեց.

—Քանի մը պայման կը դնեմ սակայն։

—Օ'հ, ի՛նչ պայման որ կուզէք։

—Պէտք չունիմ գաղտնապահութիւն յանձնարարել ձեր գիտցածին վրայ...

—Արդարեւ, աւելորդ է... մեր շահը այդ կը պահանջէ։

—Այդ գաղտնիքը մեր հարստութիւնն է... մռլտաց Բերսիլար... Եթէ ամէն տեղ երթայինք պատմել մեր գիտցածը... խենդի գաղտնիք կ'ըլլար... և այն ատեն, միաս բարով հարիւր հազար կլորիկները...

Եւ քաշլըրիչ չէշտով մը ըսաւ.

—Թառնի ձուկերուն պէս մունջ պիտի ըլլանք...

—Ամէնը այդ չէ։

—Լաւ։ Խօսեցէք... մի՛ քաշուիք։

—Անյայտ պիտի ըլլաք այս երկրէն։

—Օ'հ, օ'հ, ըսին երկու թափառաշրջիկները միաբերան։

—Ա՛լ երբէք չպիտի տեսնեմ ձեզի...

—Ատիկա անկարելի է, պարոն, ըսաւ Բերսիլար անխախտ չէշտով... Անհնաւ չէ՞, Ժաքթէն։

—Բոլորովին անկարելի է։

—Մենք երկրին զաւակներն ենք։ Մեր երազն է հանդարտօրէն ապրիլ փոքր անկիւն մը այս տեղին մօտ... Օ'հ, երբէք մեր վրայ բան մը չպիտի լսէք, ոչ աղէկ ոչ գէշ... մեռած պիտի ըլլանք... միայն, չենք ուզեր օտար տեղ երթալ մեռնիլ... Նախ ես իմ լեռներէս հեռու՝ ձանձրոյթէ պիտի մեռնիմ... մեզք եմ... Այնքան տխուր պիտի տեսնէք զիս, պարոն Պարթոլի... այնքան սրտաճմլիկ... որ նախ դուք պիտի ըսէք ինծի։ Օ'ն, Սեմէնները եկէք, ծերուկ Բերսիլարս...

—Աղէկ խօսեցար, ըսաւ Ժաքթէն։

—Կը մերժէ՞ք։

—Կը մերժենք... մահուան դատապարտած կ'ըլլաք մեզի։

—Լա՛ւ։ Անհնակ է նէ բան մը չկայ։

—Պիտի խորհիք, պարոն Պարթոլի։

—Բան մը չկայ, եթէ մնաք։ Երկուքիդ համար երկու հարիւր հազար ֆրանք, եթէ հեռանաք։

—Բայց մեկնինք կամ մնանք, կացութիւնը նոյնն է։ Եթէ ուզենք խօսիլ, հարիւր մղոն ալ հեռու նոյն դիւրութեամբ կրնանք որքան Քասթէլպուքի շրջակաները։ Միկ աքսորելու մէջ շահ մը չունիք։ Ընդհակառակն այսօր վաղը թերեւս պէտք ունենաք մեզի։

—Ձեր վերջին խօ՞սքն է։

—Վերջինը, ըսաւ Բերսիլար հաստատապէս։

—Մնաք բարով ուրեմն։

—Երթաք բարով, քանի որ այնպէս կուզէք... մինակ, քանի որ սիրուն կերպով չէք վարուիր մեզ հետ, բնաւ պատճառ մը չունինք մենք ալ ձեզ հետ այնպէս չվարուելու...

—Ուզածնիդ ըրէք... Անպատուեցէք զիս եթէ կրնաք...

—Օ'հ, դիւրին բան է...

—Ձեր կարծածէն նուազ դիւրին...

—Կը բաւէ անցեալն յիշեցնել։

—Անցեալը բան մը չապացուցաներ։

—Պիտի ըսենք որ եղեռնադատ ատենին առջեւ ելաք...

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8/20 ՕԳՈՍՏ. 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐԸ

Տէյլի Նիւզ անգլ. նախարարական թերթն և Վօսիշէ Զայթունկ գերմանական իրազեկ թերթը կը ծանուցանեն թէ Անգլիա, Ֆրանսա և Ռուսիա համաձայնած են չթոյլատրելու համար Ճաբոնի կողմէ ո՛ և է յարձակում Բեքին մայրաքաղաքին դէմ։ Հետևապէս, այս երեք Տէրութիւնք պիտի միջամտեն եթէ Ճաբոնցիք յարձակին Թաքուի բերդերուն վրայ որք կը պաշտպանեն Բեքինի շրջակայքը։

—Միւս կողմէ, կը ծանուցուի թէ Անգլիա մտադիր է առաջարկել Տէրութեանց հաւաքական միջամտութիւն մը՝ պարտաւորելու համար Ճաբոնցիներն և Չինացիներն որ միեւնոյն ժամանակ ելնեն Քորէայէն։ Ապա Քորէա պիտի ենթարկէ միջազգային հսկողութեան մը։ Կը մնայ տեսնել թէ պատերազմիկ Տէրութիւններն ինչ ընդունելութիւն պիտի ընեն այս առաջարկութեանց։

* * *

ՇԱՆԿԱՅ, 13 Օգս. (Սէնթրէլ Նիւզ). — Ուայ-Հայ-Ուայի և Բորդ-Արթուրի վրայ յարձակումներուն Ճաբոնական զրահաւորներէն մի քանին միայն մասնակցեցան։ Ճաբոնցւոց բերած նաւերէն ոմանք առեւտրական շոգենաւեր էին շղթուն մասամբ փոխուած և հաւանօրէն զօրք կը կրէին չինական հողն հանելու համար, եթէ կարելի ըլլար յանկարծակիի բերել Չինացիները։ Չինացի սպայք կ'ըսեն թէ Ճաբոնցիներուն յարձակումը զննութիւն մ'էր լոկ։ Ճաբոնցիներուն դէմ ընդծովեայ ականն չպայթեցուցին Չինացիք և թորփիլ չարձակեցին։ Ռմբակոծութիւնը շատ հեռուէն տեղի կ'ունենար։ Ի Թաքու, Ուայ-Հայ-Ուայ և այլ կէտեր Չինացիք իրենց զետեղած ընդծովեայ ականներուն թիւն աւելցուցին՝ Ճաբոնական յարձակումէն ի վեր։ Վեց անգլ. մարտանաւեր Չիֆուի չինական նաւահանգիստը կը գտնուին, որոցմէ մին գնաց Ուայ-Հայ-Ուայ՝ օտարահպատակները պաշտպանելու։ Չինացիք վերցուցին Լանկ-Շանի նաւահանգստին առջեւ գտնուած խարսխանիշերը (շամանդուր)։

ՓԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 13. (Ռէօթէր). — Հոս մեծապէս ուշադրութիւն դրաւեց այն լուր թէ Անգլիա մտադիր է առաջարկել Մեծ Տէրութեանց կողմէ միջամտութիւն ի Քորէա, որպէս զի Չինացիք և Ճաբոնցիք ելնեն անտի և միջազգային տեսակ մը «բուֆըր» հաստատուի Քորէայի մէջ։ Ռուսիա չընդունիր ո՛չ այնպիսի առաջարկ, ո՛չ ալ Քորէայի ամբողջութեան կամ մէկ մասին գրաւումը Չինու, Ճաբոնի, կամ ուրիշ Տէրութեան մը կողմէ։ Ռուսիա կը թողու որ Չին և Ճաբոն պատերազմին, ցորչափ չեն վնասեր ռուսական շահերուն։ Երբ պատեհ առիթը գայ, ձեռք պիտի առնու այնպիսի միջոցներ որով երաշխաւորուի իր ապահովութիւն Ասիոյ այն կողմեր։

ԱՆԳԼԻԱ. — Ինչպէս արդէն ծանուցինք Աչխ-Նէյի մէջ, Օգս. 1/13ին Երեսփ. Ժողովը վերստին նկատողութեան առաւ այն օրինագիծ որով կ'առաջարկուի հանքերու մէջ աշխատութեան համար օրական ութ ժամ որոշել։ Պ. Գլատսթոն երեսփոխան Պ. Տէվիդ Թոմասի ուղղած էր բաւականական նամակ մը, յայտարարելով թէ չուզեր վճռաբանելի խնդրոյ մը միջամուխ ըլլալ, բայց բաւականաչափ կարծիք յայտնելով, կը յիշեցնէ թէ 1892ին իւր ընտրողաց առջեւ պաշտպանած է որ այլ և այլ գաւառներ ժամերուն տեւողութիւնն իրենց տեղային պէտքերուն համեմատ որոշեն։ Այս առաջարկ նպաստաւոր ընդունելութիւն գտաւ այն ատեն։ Եթէ հանքագործներ մեծամասնութեամբ որոշեն ութ ժամ, նախկին վարչապետը կը հաւանի, ըսելով թէ բարոյական իրաւունք մ'ունին այս մասին։ Բայց այն բարոյական իրաւունքը կրնա՞ն ընդունել տալ կարեւոր փոքրամասնութեան մը և պարտաւորիչ ընել անոր համար։ Պ. Գլատսթոն ինք անձնապէս ութ ժամու կուսակից է։ Եւ իրօք, հանքագործներու կարեւոր մաս մը յանձնառու կ'ըլլան օրական 9-10 ժամ աշխատիլ, այն համեմատութեամբ աւելցնելով իրենց աւուրչէքն։ Ամեն անգլիական կուսակցութիւն այն կարծիքը կը յայտնէ թէ այս մասին գլխաւոր շահակիցներուն փափաքին յարգելով կարելի է ընդունելի գրութիւն մը հաստատել ու վերջ տալ ժամերու խնդրոյն։

ԲՈՍԴ-ԲԱՐԴ. — Անգլ. կառավարութիւնն որոշեց որ անձնական այցաքարտեր իբրև թղթատարական քարտէս ընդունուին նամակատանց կողմէ, պայմանաւ որ անոնց վրայ կէս բէնիի կամ 10 փարայի դրոշմ (բուլ) փակցուած ըլլայ։ Այս այցաքարտեր Անգլիոյ մէջ միայն պիտի բանին։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ԹՈՇԱԿ կապելու համար Սըր Ուիլեմ Հարքորդ ծրագիր մը պիտի ներկայէ Խորհրդարանին, յորմէ մանաւանդ իրլանտացի և գործաւորական համեստ վիճակի տէր երեսփոխանք և երեսփոխանցուք պիտի օգտին. զի անգլիացի, սկովտացի և կալլեցի հարուստ երեսփոխանք մտադիր են թոշակ չընդունիլ։

ԻՏԱԼԻԱ.—Թէյմզ, նկատելով Սիկիլիոյ գիւղացիներուն խղճալի վիճակն, որոյ բարւոքման համար ալեւրի վրայ տուրքին ջնջումէն զատ ուրիշ բան չէ եղած տարիներէ ի վեր, կ'ըսէ թէ տակաւին իւր կերած հաց շատ սուղ կուգայ Սիկիլիոյ աղքատացած ժողովուրդին։ Իբրև հիմնական դարման կ'առաջարկէ պետական հողերն երկրագործութեան յատկացնել, բաժնելով զանազան շրջանակներու մէջ։ Բայց կը յարէ թէ կասկածատեսք այս խորհուրդին կ'ընդդիմանան։ Կ'ըսուի թէ Պ. Քրիսբի այն մտօք կարեւոր դարման մը կը խորհի։

ՌՈՒՍԻԱ. — Օտար գործարանատէրք ոմանք ռուս կառավարութեան դիմեցին՝ արտօնութիւն խնդրելով գործարաններ շինելու Ռուսիոյ մէջ, երկաթուղւոյ շոգեշարժներու և երկաթներու շինութեան համար։ Բացատրեցին թէ Ռուսիոյ մէջ նորանոր երկաթուղիներու շինութեան պատճառաւ, ռուսական գործարանք այլ ևս ի վիճակի չեն խնդրանքին բաւելու, և երկաթուղւոյ ընկերութիւնք շատ հեղ կը հարկադրուին իրենց պէտք եղածներն ապսպրել օտար գործարաններու։ Բայց որովհետեւ ծանր մաքսեր կան, ռուս ընկերութիւնք ստիպուած են շատ սուղ գնել դուրսէն բերուած երկաթեղէն պիտոյքն. հետևապէս երկրին մէջ իսկ օտարներու ձեռամբ նոր գործարաններու բացումն օգտակար կ'ըլլայ Ռուսիոյ թէ՛ այս տեսակէտով, և թէ գործ հայթայթելով շատ մը ռուս բանուորներու։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.—Իտալիոյ դանձային վիճակին նկատմամբ ժամանակէ մ'ի վեր պայքար մը տեղի կ'ունենայ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջև։ Ֆրանսացիք, քաղաքական պատճառներով, քանի տարիէ ի վեր հզօրապէս նպաստած են Իտալիոյ վարկը կործանելու, մինչ Գերմանք, դարձեալ քաղաքական պատճառներով, հզօրապէս կը սատարեն Իտալիոյ։ Բայց վերջին ժամանակներս Ֆրանսացիք իրենց միտքը փոխած ըլլալ կը թուին, զի կը գնեն իտալեան արժեթուղթերը։ Գերման սեղանաւորները կ'ըսեն որ եթէ Ֆրանսացիք յօժարին գնել իտալեան թուղթերն, իրենք ալ սիրով կը ծախեն զանոնք։ Ֆրանսացի մաս մը դրամատէրք գնելու գործողութիւնը շարունակել կ'ուզեն։ Թէ ո՛ր կողմը միւսին խաղ մը կ'ընէ այսպէս՝ դժուար է հասկնալ։ Մի կողմէ, դժուար է հաւատալ թէ Գերմանք անկեղծապէս միտքերնին դրած ըլլան իւր բախտին թողուլ Իտալիան, և չօգնել Իտալիոյ վարկին պահպանման և Երրեակ Նիզակակցութեան մէջ Իտալիոյ շարունակման։ Միւս կողմէ, դժուար է հաւատալ թէ Ֆրանսացիք իրապէս փոխած ըլլան իրենց քաղաքականութիւնն և լրջօրէն գնեն իտալեան արժեթղթերը՝ պահելու նպատակաւ։ Ֆրանսացի մեծ սեղանաւորք կ'օգնէին Իտալիոյ եթէ սա պէտք եղած քաղաքական զիջումներն ընէր Ֆրանսայի։ Բազում տարիներ Ֆրանսա վեր բռնած է Իտալիոյ վարկն, և նորէն կրնայ օգնել անոր։ Բայց հիմա ֆրանսացի ո՛ և է ծանօթ սեղանաւոր կը համարձակի՞ օգնել Իտալիոյ եթէ Իտալիա քաղաքական զիջումներ չընէ Ֆրանսայի, այսինքն՝ եթէ ամեն բանէն առաջ Երրեակ Նիզակակցութենէն դուրս չելնէ։ Ո՛չ ապաքէն Ֆրանսայի հանրային կարծիքը պիտի ամբաստանէր ֆրանսացի այնպիսի սեղանաւորները թէ հայրենադաւութեամբ, դէմ կը մեղանչեն չարաչար, քիչ մը դրամ շահելու համար։ Եւ միթէ ֆրանսացի ժողովուրդը կ'ընդունի՞ իտալեան արժեթղթերն, եթէ նորէն իրեն առաջարկուին իւր սեղանաւորաց կողմէ. Սեղանաւորներն իրենք քիչ մը բան կրնան փոխ տալ Իտալիոյ. բայց քիչ մը բանով չի շտկուիր իտալեան դանձային վիճակը։ Ֆրանսա մեծ օգնութիւն մը այն ատեն միայն կրնայ ընել Իտալիոյ երբ ֆրանսացի ժողովուրդն ինք իւր քսակին բերանը բանայ Իտալիոյ առջև, ինչպէս բացաւ Ռուսիոյ առջև։ Բայց այս սեղանաւորական դաշնակցութիւն նախապէս քաղաքական դաշնակցութիւն կ'ենթադրէ։

* * *

Ի նկատ առնուելիք ուրիշ տարր մ'ալ կայ։ Աւստրիա-Հունգարիա շատ լաւ վիճակի մէջ է, Թղթադրամը բառնալու և ոսկեդրամի շրջաբերութիւնն ընդհանրացնելու ձեռնարկութեան մէջ մեծ յաջողութիւն ունեցաւ։ Անցեալ տարի իւր բոլոր հունձքեր շատ առատ եղան։ Այս տարի ևս լաւ ըլլալ կը խոստանան։ (Աւստրիոյ վերին մասերը ցուրտ ըլլալով, հունձքերն ուշ կը հասուննան հոն։) Աւստրիոյ և Հունգարիոյ գործարանք ևս յաջող վիճակի մէջ են։ Տնտեսագործութիւն և ամեն տեսակ արհեստագործութիւն մեծ թափ առած են հոն։ Թէ՛ ի Վիեննա և թէ ի Փեշթ սեղանաւորական ակմբոց մէջ մեծ վստահութիւն կայ երկրին տնտեսական և դանձային ապագային նկատմամբ, և կարելի է որ Աւստրիոյ սեղանաւորք բան մ'ընեն՝ օգնելու համար Իտալիոյ տնտեսական և դանձային վերականգնումին։

ՀԵՄԵԼԱՆԻՒԸ մտաւ բանակին մէջ. մըտաւ ոստիկանութեան մէջ. և ահա կը մտնէ եկեղեցական պաշտօնէութեան մէջ. զի Հռոմայ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պապն հաւանած է որ քահանայք իրենց ծուխին այցելու համար կարենան գործածել հեծելանիւներ, եթէ արժան կը տեսնեն։ Պապն այն շրջաբերականաւ որով կը հաղորդէ այս որոշում, կ'ըսէ թէ «Մեք մանաւանդ այն պատճառաւ սիրով կուտանք այս արտօնութիւն որովհետեւ հեծելանիւի ճշմարիտ հնարիչն եղած է Հ. Բրանդոն քահանայն, որ 1845ին արդէն կը գործածէր այս կերպ փոխադրութեան միջոց՝ իւր սրբազան պաշտօնը կատարելու գացած պահուն։»

ՁԻԱՏԱՄՈՒԹԻՒՆՆ երկրի մը հարստութեան կարեւոր միջոցներէն մին է։ Ֆրանսայի պետական ախոռներու վարչութեան կողմէ հրատարակեալ վիճակագրէ մը կը տեղեկանանք թէ Պետութիւնն այժմ իւր ախոռներուն մէջ ունի 2,678 յովատակ (այգըր, աժըղըռ), որոց 87ը զուտ արաբական և 207ն անգլ.-արաբական։ Ամեն տարի 50 հատ կ'աւելնայ անոնց վրայ։ Պետական ախոռներու յովատակներուն հետ զուգաւորութեամբ ծնած ձիերուն թիւն այժմ 126,900ի կը հասնի։ Ֆրանսական վարչութեանց գործած ձիերուն տեսակը տարուէ տարի կ'ազնուանայ։ Հետևապէս, Ֆրանսա կը պակսեցնէ դուրսէն ձի գնելն և ինք ամեն տարի աւելի շատ ձի կը ծախէ օտարներուն։ 1893ին 25,269 ձի գնեց դուրսէն, 18½ միլիոն ֆր.ի չափ արժէքով, և ծախեց 24,121 ձի, իբր 22 միլիոն ֆր. արժէքով։ Ամենէն շատ գնեց Պելժիա (13,000 ձի,) Գերմանիա 6,430 և Զուիցերիա 2,474 ձի գնեցին Ֆրանսայէն։ Այժմ Ֆրանսայի մէջ կան երեք միլիոն ձի, ընդ ամենայն մէկ միլիառ 361 միլիոն ֆր. արժէքով։ Այսինքն, 100 բնակչի ութ ձի կայ, մինչ ի Գերմանիա 100 բնակչի 7½ ձի կայ։ Ֆրանսական հեծելազօրքն և հրետաւորքն ունին 140—150,000 ձի։ Քաղաքաց ծառայութեան յատկացեալ են 7—8 հարիւր հազար ձի։ Միացեալն երկրագործութեան կը ծառայէ։ Քաղաքաց մէջ գործածուող ձիերն աւելի շատ կը շատնան քան քաղաքաց բնակիչներն, որովհետեւ փոխադրութեան միջոցներու համար ձիերն ամեն ժամանակէ աւելի կը գործածուին այժմ։ Բայց հեռի չէ ժամանակն ուր մեքենական զօրութեամբ կառքերը շարժելով, քաղաքաց մէջ գործածուող ձիերուն մեծագոյն մասն ևս երկրագործութեան պիտի յատկանայ։ 1870ին 70,000 ձի կը գործածուէր Փարիզի մէջ. այժմ 120,000։

Պ. ՔԱՌՆՈՅԻ որդւոյն ամուսնութիւնն ընդ Օր. Մարկրիդ Շիրիի Օգս 2/14ին կատարեցաւ նախ Փարիզի ԺԶ. թաղապետական շրջանակի պաշտօնարանին մէջ և յետոյ Սէն Բիէռ տը Շայյոյի եկեղեցւոյն մէջ։ Միայն երկուց ընտանեաց անդամք ներկայ էին։ Ի խնդիր Տիկին այրի Քառնոյի, թաղապետը կարճ կապեց շնորհաւորական բանախօսութիւնը, զոր թաղապետք կ'արտասանեն նշանաւոր մարդոց քաղաքային ամուսնութիւնը կատարած ժամանակ։ Կրօնական արարողութիւնն ալ պսակի պարզ օրհնութիւնէ մը անդին չանցաւ։

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻԱ

ԲՐԻՏԱՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՄԷՋ

Բրիտանեան գիտական Ընկերակցութեան Է. ճիւղին մէջ որ Աշխարհագրութեամբ կը զբաղի, անցեալ հինգշաբթի, Տքթ. Մարքով կարդաց ընդարձակ տեղեկագիր մը Անդրկովկասիոյ վրայ։ 1892ին ռուս կառավարութիւնը զինք ղրկած էր բարձրագոյն վարչութեան տեղեկագրելու այն երկրին տեղական վարչութեան հանգամանքներուն վրայ։

Տքթ. Մարքով կ'ըսէ թէ ինք հաւաքած տեղեկութիւններն ստացած է ոչ թէ գիրքերէ այլ խօսակցելով տեղացիներու հետ, և որովհետեւ ինք գիտէ բոլոր այն լեզուները որք կը խօսուին Անդրկովկասիոյ մէջ, (հայերէն, վրացերէն, թուրքերէն, քրդերէն, պարսկերէն, թաթարերէն,) տեղեկութիւն ստանալու համար այնպիսի աղբիւրներու դիմեց որք օտարներուն առջեւ փակ մնացած են միշտ։ 1892 յունիս ամսուն իւր ձիուն վրայ նստած Թիֆլիսէ ճամբայ ելաւ դէպ արարատեան նահանգն, և ճամբուն չպատահեցաւ քուրդերու և թաթարներու։ Ճամբորդներուն կը պատուիրէ որ մեկնած պահուն իրենց ձին գնած ըլլան, որովհետեւ ամեն ձի կրնան գտնել և ուզած կողմերնին կրնան երթալ, և գնահատել երկրին գեղեցիկ տեսարաններն ու հովիտները, անտառներն ու մարգագետիններն։ Ախալքալաք հասաւ, որ համանուն գետէն թրջուած դաշտի մը մէջ է։ Այն քաղաքէն ինն մղոն անդին կը սկսի լեռն, «անչափ» տեսարաններով, և հարուստ թաթար գիւղերով։ Ապա հասաւ Տիլիճանի գեղեցիկ կիրճն, ուր ճոխ բուսականութիւն մը կը ծածկէ լերան կողերն։ Ցետոյ անցաւ գիւղէ մը որ իւր պարունակած հին դամբարաններով հռչակաւոր է, ուստից իջաւ Անդրկովկասիոյ հարուստ անտառները պարունակող հովտի մը մէջ։ Տիլիճան ռազմագիտական կարեւոր դիրք մ'է, և այնքան առողջ օդ կը վայելէ որ հիւանդներուն համար իբրև դարմանատուն կը ծառայէ։ Հոն ճամբայն կ'երկճղի, աջ կողմէն Ալեքսանդրապոլ և Կարս տանելով, ձախ կողմէն Երեւան և Պարսկաստան։ Հոն այն բաժանման կէտին վրայ Սեւ ծովէն 4,000 ոտք բարձր կը գտնուէր։ Երեւանի ճամբայն ծովի մակերեւոյթէն 7,127 ոտք բարձր է։ (Երեք ոտք իբր մէկ մէթր։) Սեւմինովքա գիւղին մէջ գտաւ ժողովուրդ մը որ այս հայաբնակ երկիրը ղըրկուած էր՝ ռուս Եկեղեցւոյ կողմէ արգիլուած կրօնային աղանդի մը պատկանելուն համար և ուզուած էր հանել զիրենք Ռուս Օրթոտոքսներու մէջէն։ Բայց այն ժողովուրդ հոս հաստատած է աշխատութեամբ, արհեստագիտութեամբ ու խնայութեամբ, ու հիմա կ'օրհնէ Նիքոլա կայսրը, զիրենք հոս ղրկելուն համար։ Հոս էր սահմանագիծն, ուր Հայոց բնակած նահանգը կը բաժնէր Վրացիներուն բնակած նահանգէն Անդրկովկասիոյ մէջ։ Շատ չանցած հասաւ Գոնձակի լիճն, որ երկու անգամ աւելի մեծ է քան Ժընեւի լիճն, և վեց հազար 370 ոտք բարձր է ծովու մակերեւոյթէն։ Այս լիճէն խօսեցաւ Մովսէս Խորենացի, տոհմագիր քերթողահայրն, որոյ գիրքն եւրոպական լեզուներու թարգմանուած է։ Ապա հասաւ Սեւանայ լիճն, որ 135 մղոն շրջագիծ ունի, 40 մղոն երկայնութիւն, 20 մղոն լայնութիւն։ Առաջին հայաբնակ գիւղն որուն հանդիպեցաւ՝ Զուալգուլան էր, ուր տուներու երեք-չորրորդ մասն հողին տակ շինուած է։ Ապա հասաւ Սեւան, և այցելեց վանքը, զոր Մեծն Գրիգոր (Լուսաւորիչ) հիմնած է, որ քրիստոնէութիւնը մտուց երկրին մէջ։ Հոն դեռ կան քանի մը կրօնաւորներ։ Այս վանք աքսորավայր մ'է էջմիածնի վանքին համար որմէ կախում ունի։ Բոլոր այս երկրի կազմուածն հրաբխային է։ Ուրիշ վանք մը անցնելէ ետք 10,000 ոտք բարձրութեամբ երկու հսկայ սարեր ելաւ, և ժամանեց Նոր Բայազիդ, համանուն գաւառին ոստանն, 97,000 բնակչօք, որք են Հայ, Թաթար, քուրդ և քանի մը Յոյն։ Գլխաւոր արհեստներն են երկրագործութիւն և խաշնարածութիւն։ Հոս և շրջակայքը կան շատ մը հին դամբաններ և բեւեռագիր արձանագրութիւններ։ Մօտերը կայ բարձրադիր վայր մը, որ շատ լաւ բանջարեղեններ կ'արտադրէ, և պայծառ օդ և սքանչելի տեսարան կը վայելէ, պատկերհանին ընծայելով հազուագիւտ գեղեցկատեսիլ հորիզոններ։ Բոլոր այս երկիր բնութեամբ հարուստ է, և հնութեան յիշատակարաններ կը վխտան հոն, ու կրնան ճոխ նիւթ ընծայել հնագէտներու խուզարկութեանց և զննութեանց։ Ինքն ևս բեւեռագիր լեզուի ուսմամբ կը պարապի Բրիտանեան Թանգարանին մէջ, և մտադիր է գալ տարի վերստին այցել այս արեւելեան աշխարհը։ Գալ տարուան Բրիտանեան Ընկերակցութեան ժողովոյն կը յուսայ բերել արդիւնքն իւր այցելութեան Քրդաց երկիրը։ Գիտէ Քրդաց լեզուն, բարեկամական յարաբերութիւններ կը տածէ երկու քուրդ ցեղապետներու հետ. և կը յուսայ վայելել այնպիսի դիւրութիւններ որոցմէ զուրկ էին նախկին ճամբորդներ։

ԱԶԴ

ԼԸՊԷ և ԸՆԿ. ժամագործարանին կեդրոնատեղին ի Շօ-տը-Ֆօն (Զուիցերիա), քառասուն տարիէ ի վեր այնքան նպաստաւորապէս ծանօթ, որուն ժամացոյցներն Արեւելքի մէջ այնքան գնահատուած են ամենուրեք, փոխադրուած է ի վաճառատուն

Օրոսդի Պաք և Ընկերութիւն
Եօմէր Էֆէնտի խան ի Պոլիս

Ամեն տեսակի հարուստ մթերք. չուտափոյթ կատարում ամեն յանձնարարութեանց։ 1081 23—26

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 19 Օգս.— Կայսրուհին տասն հազար մարք տուաւ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն արկածելոց համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—50 միլիոն տոլարի Ճաբոնական փոխառութեան լուրին վրայ Ճաբոնի դեսպանատունն որոշ տեղեկութիւն չունի, բայց Ճաբոնի մէջ իսկ ներքին փոխառութիւն մը դիւրաւ կրնայ յաջողիլ։

— Ի Մազական Մարոքի զօրքերը զարկին Քապիլեան ցեղերը, բայց մեծ կորուստով ետ մղուեցան։ Քաղաքին դուռները փակեցան։

ՍԱՄՕՍ. Կղզեպետէն կը հեռագրուի թէ հոն վերստին թշնամութիւնք տեղի կ'ունենան երկուց կուսակցութեանց մէջ։

ՓԱՐԻԶ. — Պ. Տիւբիւի աղէկ է։

ՓԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ. —Քրասնօէ-Սէլոյի բանակատեղին մէջ հացկերոյթ տալով ի պատիւ Ֆրանձ Եօզէֆ կայսեր, Ցարն անոր կենաց բաժակ առաջարկեց։

ԱԲԵՂԱՅԱԳԻՆ Ի ՍԷՐ

կարդացէք Աբեղայագիրը, զի Սողոմոն կը գրէ. «բուռն է իբրև զմահ սէր»։

71 ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ 2—3

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Դրօշմաթուղթի օրինաց տրամադրութեանց համաձայն՝ քսան փարայի դրօշմաթուղթ պիտի փակցուի խանութպաններու կողմէ յաճախորդներու տրուած և ֆօքթուրա կոչուած այն թուղթերուն վրայ, որոց մէջ կը նշանակուին վաճառատուններէ և խանութներէ վաճառուած ապրանքներու մանրամասնութիւնը, գաչիր և եղած վճարումները։ Այդ տրամադրութեան հակառակողներէն կէս ոսկիէն մինչև երեք ոսկի դրամական տուգանք կառնուի։ Հանրային պարտուց թոփալ հասութից ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ զայս ի գիտութիւն։

6 Օգոստոս 1—6

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ի նպաստ Գում-Գաբուի արկածելոց հետեւեալ բարեսէր անձինք նուիրած են.

Արգրեան Մանուկ էֆ.ի ձեռամբ հանգանակեալ հացագին.	ղրշ.
Տեարք, Տիգրան էֆ. Գարակէօզեան	675
Ճիվան էֆ. Թէքէեան, վաճառական ի Ճենովա	150
	825
Ռմն. Արժ. Տէր Արսէն քահանայի ձեռամբ	150
Երկու եղբարք	100

Ռմն. Անէմեան Նասիպ էֆ.ի՝ ձեռամբ 15 քալ սանալի և 35 քալ բրինձ։

Թաղական Խորհուրդ Մայր-Եկեղեցւոյ

Դաւրէժէն կը գրեն թէ դպրոցական քննութիւններն աւարտած ըլլալով, տեղւոյն ազգայինք, Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ կից ուսումնարանին մէջ գումարուելով Գեր. Սուքիաս Սրբազանի նախագահութեամբ, վերընտրեր են հոգաբարձութիւնը։ Ուսուցչական խումբը հրաժարական տուեր է և յառաջիկայ շրջանի համար նոր ուսուցիչներ պիտի հրաւիրուին՝ դպրոցին վիճակը բարելաւելու համար։ Նոյնպէս հրաժարեր է Բերդաքաղաքի Արամեան վարժարանի տեսուչը։ Ճեմարանի ընթացաւարտ սաներէն Տէր-Օհանեան Դաւրէժ հասեր է, կրօնի դասախօսութիւններն ստանձնելու։

Հաճութեամբ կիմանանք թէ Թէրզեան Թովմաս էֆէնտիի որդին, Լէոն էֆ. Թէրզեան, որ երեք տարիէ հետէ կը հետեւէր Բարիզի Ատամնաբուժական Վարժարանի դասերուն, իր վերջին քննութիւններն յաջողապէս անցունելով վկայականն ստացեր է, մանաւանդ արժանանալով նաև ուսուցչաց շնորհաւորութիւններուն՝ իր ցոյց տուած արտակարգ կարողութեանն ու ընդունակութեանն համար։

Երիտասարդ ատամնաբոյժը ատամնաբուժական արուեստին բոլոր նորագոյն գրութիւնները գործնականապէս ուսումնասիրելու համար՝ Լոնտոն, Պերլին, Համբուրգ ու Վիեննա պիտի այցելէ, իբր երկու տարւոյ չափ, որմէ ետք պիտի գայ մայրաքաղաքս հաստատուիլ։

Վերջին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Պէրութի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Նուսուհի պէյ, նախորդ կուսակալ Ատանայի։

Գասթէմունիի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Խալիլ պէյ, կուսակալ Պէրութի։

Ատանայի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Ֆաիզ փաշա, կուսակալ Գասթէմունիի։

Էրզրումի նահանգին Տէֆթէրտար անուանեցաւ Զիհնի էֆէնտի, որուն խլաթի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ։ Զիհնի էֆէնտի կատարեց օրինական երդումը։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ ընդհանուր սպայակոյտի ռուսերէնի թարգմանիչ հեծելազօրաց գնդապետ Ազիզ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ Աթէնքի գիտարանին տնօրէն Պ. Ֆիւթթերա Էժինիտիսի։

ԱՏՐՆԻ կուսակալութիւնը հեռագրած է թէ օգոստոս 4ի հինգշաբթի գիշերը ժամ 8ին, Այազ Հասան գիւղախումբին մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուած է, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԿՐԵՏԷԻ կուսակալի նորընտիր փոխանորդ Մէհմէտ Թէվֆիկ փաշայի վեզիրութեան աստիճանը վաւերացնող կայս. Մէնշուրին ընթերցումը տեղի ունեցեր է հանդիսաւոր կերպիւ՝ ի ներկայութեան զինուորական հրամանատարին և բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։ Ցաւարտ ընթերցման, բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց վեհ. Սուլթանին։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարար Վեհ. Րիզա փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ շաբաթ օրը չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ պաշտօնատան մէջ երկրաշարժէ արկածելոց համար կազմեալ նպաստամատոյց յանձնաժողովն իր անդամներէ մէկ քանիին պաշտօն յանձնած է փութացնել տալ թաղապետութեանց կողմէ պատրաստուելիք այն տումարներն, որք պիտի պարունակեն երկրաշարժէն փլած և նորոգութեան կարօտ շէնքերու տէրերէն կարօտ եղողներու անունները, այդ տումարի պարունակութեան նկատմամբ քննութիւններ պիտի կատարեն և ի հարկին անձամբ պիտի քննեն շէնքերը։ Ցանձնաժողովոյ այդ անդամք երէկուընէ սկսեալ իրենց պաշտօնին ձեռնարկեցին։

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՐԿԱԾԵԼՈՑ.— Վենետիկի օսմանեան հիւպատոս Լօքասիս էֆէնտի նոյն քաղաքին մէջ նուագահանդէս մը պիտի կազմակերպէ ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց։

—Սուրիոյ մէջ կուսակալին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է։

—Մաքրիքէօյի մէջ Տիկին Այէտ նուագահանդէս մը պիտի կազմակերպէ։

—Գոսովայի Իսկիւպ քաղաքին մէջ մինչև հիմայ 8000 ղրուշի չափ գումար մը հաւաքուած է։ Թաշլըճայի մէջ ալ երկու հարիւր ոսկի։

—Էտիրնէի մէջ կատարուած հանգանակութեան գումարը 10,000 ղրշ.ի հասած է։

—Պէրութի կուսակալը գրած է ամեն կողմ՝ հանգանակութեանց ձեռնարկելու համար։

—Երուսաղէմէն երկրորդ անգամ ըլլալով երկու հարիւր յիսուն ոսկի ղրկուած է։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ.—Աւստրիոյ Հունգարիոյ Ֆրանձ Եօզէֆ կայսեր ծննդեան 64րդ տարեդարձին առթիւ շաբաթ առաւօտ գոհաբանական աղօթք մատուցեցաւ Սանդա Մարիա եկեղեցւոյն մէջ, ի Բերա։ Այս արարողութեան ներկայ էին դեսպանը՝ Պարոն ֆօն Քալիչէ, դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէից հետ, եւ Թօրուս պահականաւուն սպայները որոնք յատկապէս եկած էին Պեօյիւքտէրէէն. նոյնպէս աւստրօ-հունգարական գաղթականութեան երեւելիք։ Պապական Նուիրակ Տ. Պոնէթթի ներկայ էր պատարագին։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետք, Պարոն ֆօն Քալիչէ դեսպանատան մէջ ընդունեց գաղթականութեան անդամները, որոց կողմէ շնորհաւորական ուղերձ մը արտասանեց փաստաբան Պ. Բէտըլէլլի։ Ներկայք, չքասեղանի մը հրաւիրուելէ ետք, մեկնեցան՝ մի առ մի իրենց բարեմաղթութիւններն յայտնելով ու բաժակներ պարպելով։

Օսմ. Պահականաւը, բոլոր դեսպանատանց պահականաւերն ու աւստրիական շոգենաւերն իրենց դրօշակները պարզած էին։ Միջօրէին, օսմ. պահականաւը թնդանօթի քանըմէկ հարուած արձակեց։

Միջօրէէն ետք, կայս. պալատան արարողապետ Մինիր փաշա և առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա դեսպանատուն երթալով, Վեհ. Սուլթանի շնորհաւորութիւններն յայտնեցին աւստրիա-հունգարական դեսպանին՝ իր վեհապետին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

Պ. եւ Տիկին ֆօն Քալիչէի ընտանեկան սուգին պատճառաւ, գիշերը հացկերոյթ ու ցայգահանդէս չի տրուեցան դեսպանատան մէջ։ Մինակ, դեսպանատան ամարանոցը լուսազարդուած էր, և Թօրուս պահականաւն ու Լոյտի Մօռ-Թէտէ շոգենաւը, որ այս առթիւ յատկապէս Պեօյիւքտէրէի առջեւ գացած էր, լուսազարդուեցան և հրախաղութիւններ կատարեցին մինչև կէս գիշեր։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպան Բաղալանի կոմսը՝ Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշային մատուցած է իր յանձնարարագրոց օրինակները։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութեան առաջին հաշուակալ ֆրանսացի Պ. Թէօֆիլ Բէչ ու օգնականը Անտօն էֆէնտի Օգոստինոսեան՝ իբր երեք տարիէ ի վեր դադրեցուցուած էին իրենց պաշտօնէն, կարգ մը պաշտօնէից դէմ եղած ամբաստանութեանց հետեւանօք։ Օգոստինոսեան էֆ., որուն բարւոք ու անմեղադրելի պաշտօնավարութիւնը հաստատուած էր արդէն Պետական Խորհրդոյ դատական ճիւղին առջեւ, Պ. Բէչի հետ անցած է նաև Բերայի դատական իշխանութեանց բովէն, և հարցաքննիչ դատաւորը թէ՛ Պ. Բէչի և թէ Օգոստինոսեան էֆէնտիի նկատմամբ դատաստան տեղի չունենալու վճիռ տուած է։ Այս լուր անշուշտ գոհունակութիւն պիտի պատճառէ Օգոստինոսեան էֆէնտիի բազմաթիւ բարեկամներուն ու ծանօթներուն, որոնք կը ճանչնան զինքը իբրև պարկեշտ քաղաքացի ու երեսուներհինգ տարուան հաւատարիմ պաշտօնատար մը առողջապահական վարչութեան։

Նոյն վարչութեան գանձապետ Շապան էֆէնտի ու Պանդըրմայի քարանթինայի տնօրէն Սալիհ էֆէնտի՝ որոնք ամբաստանութեան տակ կը գտնուէին, Բերայի հարցաքննիչ դատաւորին որոշմամբ՝ Պետական Խորհրդոյ դատական ճիւղին առջեւ պիտի դատուին։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ. — Օգոստոս 4էն 5, Էտիրնէի մէջ քոլերաէ երեք դէպք, որոց մին մահցաւ։ Առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Օգոստոս 5էն 6, երեք դէպք, որոց մին մահցաւ։ Առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։

Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի մէջ օգոստոս 4էն 5, մէկ դէպք։

—Օգոստոս 3էն 4, Պրուսայի Ինէկէօլ գիւղաքաղաքին մէջ վեց դէպք և չորս մահ։ Օգոստոս 4էն 5, եօթը դէպք, որոց վեցը մահցաւ։ Առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

Եսկիշէհրի մէջ օգոստոս 3էն 4, ինը

դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն հինգ մահ։ Օգոստոս 4 էն 5, քսան դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն տասնըվեց մահ։

Իզնիկի մէջ օգոստոս 3 էն 4, երկու դէպք ու մէկ մահ։ Օգոստոս 4 էն 5, հինգ դէպք։

—Էնկիւրիի մէջ օգոստոս 3 էն 4, եօթը դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն հինգ մահ։

Եօզղատի մէջ երկու դէպք։ Այաշի մէջ ինը դէպք։

—Գօնեաի մէջ օգոստոս 4 էն 5, քոլերաէ դէպք չէ պատահած և վարակելոց ամենքն ալ ապաքինած են։

Օգոստոս 3 էն 5, Նեվշեհրի մէջ եօթը դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն երեք մահ։ Յուլիս 30 էն օգոստոս 2, Ագսէրայ գաւառակին մէջ հինգ դէպք և երկու մահ։ Օգոստոս 1 էն 3, Իւրկիւպ գաւառակին մէջ մէկ դէպք եւ հին ու նոր բռնուածներէն երկու մահ։ Օգոստոս 3 էն 4, Ագսէրայի մէջ մէկ դէպք։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Պարսկական կառավարութիւնը Առիւծ և Արեգական պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Օսմ. Պանքայի Քիրմանշահի ճիւղին ներկայացուցիչ օսմանեան հպատակ վաճառական Խօճա Իսան Ալօնտիի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ԱՄԱՍԻԱՅԻ նախորդ կառավարիչ Մէհմէտ Ալի փաշայի 1600 ղրուշի հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

ԹԷՅ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է Պրիւսէլի, Բարիզի և Պերլինի բուսաբանական պարտէզներէն թէյի տունկեր բերել տալով տիպար-ագարակաց մէջ մշակել տալ։

ԱՆԱՍՆՈՑ ՏՈՒՐՔ.— Ձեռնհաս իշխանութիւնն, ըստ որոշման Պետական Խորհրդոյ, գրած է ամեն կողմ թէ անասնոց առուծախի տուրքն այն ատեն միայն կը գանձուի՝ երբ առուծախը բազարներու եւ տօնավաճառներու մէջ կատարուի։ Իսկ թաղերու և տուներու մէջ ծախուած ու փոխանակուած անասուններէն տուրք չառնուիր։ Նոյնպէս թէ անասուն մը քանի անգամ որ աճուրդով վաճառուի, ամեն անգամուն համար պէտք է տուրք առնուի։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ.— Ձեռնհաս իշխանութիւնը գրած է մէկ քանի նահանգներու որ Աշիրէթներու վարժարանն ընդունելիք տղաքները ղրկուին։ Ըստ այսմ Զօր գաւառէն երեք տղաքներ ճամբայ հանուած են։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութեան հրամանաւ՝ բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին շրջանաւարտներէն Հասան Ֆախրի էֆէնտի և Խրիսթաքի էֆէնտի Պրուսայի նահանգը ղրկուած են՝ քոլերաէ վարակեալ տեղերու մէջ պաշտօնավարելու համար։

ՍԵՐՊԻԱՅԻ թագաւորը Թագօվօ պատուանշանի մեծ խաչը նուիրած է Ռումէլիի երկաթուղեաց ընդհանուր տնօրէն Պ. Կրօսհօյցի։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺիի յուլիս ամսուան հասոյթն եղած է 200,000 օսմ. ոսկի։ 1893 տարւոյ միևնոյն ամսուան հասոյթն էր 213,000, և 1892ինը՝ 194,000 ոսկի։

Պ. ԷՄԻՆԻՏԻՍ, Աթէնքի դիտարանին տնօրէնը, որ երկրաշարժին ծագման վրայ ուսումնասիրութիւն մը կատարած էր մայրաքաղաքիս այլեւայլ կողմերը շրջելով, իր հետազօտութեանց արդիւնքը տեղեկագրի մը մէջ ամփոփելով մատուցեր է զայն ի կայս. պալատ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ.— Շաբաթ օրը Ֆէրիգիւղի լատինաց գերեզմանատան մէջ հոգեհանգստեան պատարագ մատուցուեցաւ Խրիմու պատերազմին մէջ մեռնող Ֆրանսացի զինուորաց համար, որոց ոսկերտիք կը հանգչին այդ գերեզմանատան մէջ։ Ֆրանսական դեսպանին կողմէ՝ քարտուղար Պ. Լաֆօն ներկայ էր սոյն արարողութեան։ Նոյնպէս Բէտրէլ պահականաւին սպաները և Ֆրանսական գաղթականութեան մէկ մասը։

—Նոյն օրը, յիշեալ գերեզմանատան մէջ պատարագ մատուցուեցաւ նաև այն իտալացի զինուորաց համար որոնք մեռած էին Խրիմի պատերազմին մէջ։ Իտալական դեսպան Գադալանի կոմսը, դեսպանատան պաշտօնեայներով, և Մէտրէ պահականաւին սպայք Թարապիայէն Ֆէրիգիւղ երթալով, ներկայ գտնուեցան սոյն արարողութեան։ Հոն էին նաև իտալական գաղթականութեան մէկ մասը եւ իտալական հաստատութեանց վարիչք։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ իտալական նաւատորմին հրամանատարն անցեալ երեքշաբթի օր պաշտօնական այցելութիւն տուեր է կուսակալին, որ հետեւեալ օրը փոխադարձ այցելութեան գացեր է։ Նաւատորմն այսօր վաղը Իզմիրէն ճամբայ կելնէ։

—Անցեալ կիրակի օր Իզմիրի կառավարական պաշտօնատան մօտ գտնուած դեղարանէ մը հրդեհ ծագելով վեց խանութներ ու երկու տուներ այրեր են։ Երեք թուրք կիներ բոցերուն մէջ մնալով՝ չեն կրցեր ազատուիլ։

ՉԱՄԻՉ.— Կը հաշուի թէ Այտընի Չէշմէ գաւառակին մէջ այս տարի Րազագը չամիչը 75,000 կենդինարի չափ պիտի ըլլայ, թուզ՝ 17,000 և առանց կուտի չամիչը՝ 20,000՝ այսինքն անցեալ տարուան մէկ երրորդ մասին չափ պակաս։

ՊՈՒՔՐԷՇԻ օսմանեան նորընտիր դեսպան Րէշիտ պէյ շաբաթ օրն իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Վառնայի ճամբով։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ.—Էնկիւրիի Քալէճիք անուն տեղն, ուր շերամաբուծութեան ձեռնարկուած է, այս տարի 500 քիլօ խոզակ արտադրուեր է։ Ձեռք բերուած մետաքսը խիստ լաւ տեսակէ եղած է։

—Սէլանիկի, Մալաթիայի և Անտիօքի մէջ ալ շերամաբուծական վարժարաններ պիտի հաստատուին, որոց համար տարեկան հարիւր հազար ղրուշի ծախք մը որոշուած է։

ԿԸՄԼԷՃԻԿ գիւղաքաղաքին մէջ երեւան ելած հիւանդութեան պատճառաւ Առողջապահական վարչութիւնը գրած է շոգենաւային ընկերութիւններուն, որ հոն շոգենաւ չը ղրկեն։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ կը գրեն թէ մետաքսի արտադրութիւնն այս տարի գոհացուցիչ չէ և գինը իջնալու վրայ են։ Օսմ. ոսկին 108½ի հաշւով իւրաքանչիւր օխան 55էն մինչեւ 70 ղրուշի կը ծախուի։

Բուրդի գինը բարձրացած է։ Տեղական կենդինարն, որ 108 օխաէ կը բաղկանայ, 620էն 750 ղրուշի կը ծախուի։ Բաւական քանակութեամբ Եւրոպա ղրկուած է։

Բամբակի իւրաքանչիւր պաթմանը (6 օխա) 23 էն 25 ղրուշի կը ծախուի։

ՍԻՐՔԷՃԻԻ երկաթուղայ կայարանէն գողցուած դրամին համար ամբաստանեալ անձերէ Վասիլ և Լէօն, Յունաստան գտնուելով, Դատական նախարարութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազին, հարկ եղածն ի գործ դրած է այդ անձերը ձերբակալելով մայրաքաղաքս բերել տալու համար։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարարութիւնն որոշած է որ յետայսորիկ ոստիկանք քաղաքային զգեստով չպտըտին, մինչեւ որ պէտք չըլլայ և կամ իրենցմէ վեր եղող պաշտօնեայներէն հրաման չառնուին։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ գործարանաց համար Եւրոպայէն նոր գործիներ պիտի բերուին թէ՛ մեծ և թէ փոքր տրամագծով Մավզերեան ու Հէնրի Մարթինի հրացաններ պատրաստելու համար։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար կազմեալ յանձնաժողովն, որ կը բաղկանայ Կրթական նախարարէն, Թնդանօթարանի վերատեսուչէն և այլ պաշտօնատարներէ, իր խորհրդակցութիւններն աւարտելով արդիւնքը տեղեկագրած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՅ գաւառին առաջին երկրաչափ կարգուած է Պարանօֆաքի էֆէնտի, նախորդ առաջին երկրաչափ Պրուսայի, և իրեն յաջորդած է Երուսաղեմայ առաջին երկրաչափ Ֆրանքիա էֆէնտի։

Պրուսայի երրորդ երկրաչափ կարգուած է Թովմասեան էֆէնտի՝ նախորդ երկրաչափ Գօսօվայի։

ՉԱԹԱԼՃԱՅԻ մաքրանոցին մէջ մէկ քանի սենեակներ պիտի կառուցուին՝ հոն ժամանող երեւելի օտարազգիներու բնակութեան համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը գրած է Օսմ. Պանքային որ Հայտար Փաշայի երկաթուղւոյն նախորդ վարձակալ Պ. Պ. Ալդ ու Սիֆէլտէրի կողմէ տրուած հինգ հազար ոսկւոյ երաշխաւորութեան գումարն ետ տրուի իրենց։

ՇԻՓԱԿՕՅԻ արուեստահանդէսին կողմէ գնահատման գիր մը ղրկուած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան՝ Ֆէսխանէի ու կերպասի գործարանին այն արտադրութեանցն համար, որք ի ցոյց դրուած էին նոյն արուեստահանդէսին մէջ։ Նոյնպէս գնահատման գիր մ'ալ Գասըմփաշայի արհեստական վարժարանին համար։

ՈՃԻՐՔ.—Կիրակի գիշեր ի Ղալաթիա, Միւրթէզա, Մուսթաֆա, Խալիլ և Նիքօլի անուն ջրհանկիրներ կռուի բռնուեցան։ Ասոնցմէ Նիքօլի խոչափողի հիւանդութիւն ունենալով բժշկական գործողութիւն կատարուած և կոկորդին մէջ խողովակ մը դրուած էր շնչառութեան համար։ Կռուի պահուն այդ խողովակը տեղէն ելած և կորսուած ըլլալով, Նիքօլի շնչահեղձ եղաւ։ Միւս ջրհանկիրք ձերբակալուեցան։

—Առջի օրը Պոլսոյ Խասէքի թաղը տուն մը գող մտաւ։ Սէթամաթ անուն տղայ մը տեսնելով սկսաւ հալածել, սակայն չարագործը որ Ահմէտ անուն մարդ մ'էր, րէվոլվէրով վիրաւորեց զայն կուրծքին ձախ կողմէն։ Ահմէտ ձերբակալուեցաւ։ Տղան հիւանդանոց տարուեցաւ։

—Շաբաթ գիշեր Բերայի Փափազ Քէօփրիւսի թաղը սրճարանի մը մէջ մէկ քանի անձեր կռուի բռնուելով Բանայօթ ու Գաբարօլէ անուն մարդիկ ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Ոստիկանութիւնը մէկ քանի մարդիկ ձերբակալեց՝ բայց հեղինակ այդ ոճրին։

—Խասգիւղի Խալըճօղլը թաղը սրճարանի մը մէջ Պայրամ եւ Խալիտ անուն երկու անձեր իրարու հետ կռուելով, ասոնցմէ Պայրամ բռունցքի հարուած մը տուած էր իր հակառակորդին։ Խալիտ մէկ քանի օր յետոյ մեռած ըլլալով, ոստիկանութիւնը քննութեանց ձեռնարկեց։

—Շաբաթ իրիկուն Պոլսոյ Պալըք-Բազարի կողմը ձիավար Ալի Օսման դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց իր արհեստակիցներէն՝ Սիւլէյմանը։ Ալի Օսման փախչելու պահուն ձերբակալուեցաւ։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

Պ. Ֆրանձինիի իտալական օբէրէթի խումբը Քօնքօրտիայի պարտէզին մէջ այս գիշեր պիտի ներկայացնէ ՄԱՍՔՕԹ (La Mascotta) որ ուրբաթ գիշեր յետաձգուած էր։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ԷՐԶՐՈՒՄԻ

1892—93 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

[Շարունակութիւն հինգշաբթի օրուան թիւէն։]

Միւս ուսուցիչներէն ուսումնական տարւոյն վերջը Վարժարանս թողին հետեւեալները.

Ռ. Վիկուրէօ, Ուսց. Գաղղ.ի 3 տարիէ ի վեր
Յ. Տէրտէրեան, Օգնական-Ուսուցիչ 2 »
Գ. Շէհլէմեան, » » 2 »
Յ. Թիւթիւնճեան, » » 1 »

Ամենքն ալ իրենց պաշտօնավարութեան ամբողջ ընթացքին մէջ ցոյց տուին խղճմտութիւն եւ յաջողութիւն։ Ուրախութեամբ կը յիշենք մանաւանդ այն փայլուն յաջողակութիւնը, զոր Վարժարանիս ընթացաւարտներէն եղող վերջին 3ը իրենց միւս ընկերներուն նման ցոյց տուին իրենց ուսուցչութեան փորձի տարիներուն մէջ, և տարակոյս չունինք թէ այն տեղերուն մէջ, ուր կ'երթան նորա շարունակելու իրենց սկսած ուսուցչական պաշտօնը, կարող պիտի լինին շատ օգտակար ծառայութիւն մատուցանելու իբր դասատու։ Նոյն յոյսն ու վստահութիւնը կը տածենք իրենց միւս այն ընկերներուն վրայ, որք արդէն իբր ուսուցիչ կը գտնուին զանազան տեղեր։

Հրաժարող ուսուցչաց ցանկին մէջ կը յիշենք նաեւ Մարտիրոս Քէնտիկեանը, որ թէեւ իւր պաշտօնավարութեան 6 տարիներուն վերջին երկուքին մէջ միայն քարտուղարութեամբ ու հաշուապահութեամբ կ'զբաղէր, սակայն 1888-89, 89-90 և 90-91 ուսումնական տարիներուն մէջ խղճմտութեամբ վարած է նաեւ Գեղագրութեան և Գծագրութեան ուսուցչի պաշտօնը։

Ուսուցիչք եւ իրենց աւանդած կանոնաւոր դասերն էին

ՏԵՍՈՒՉՔ

1. Աբուլեան Գէորգ, Դ.ի, Ե.ի եւ Զ.ի մէջ 2ական դաս Պատմութիւն եւ 2ական Աշխարհագրութիւն, 2 կարգի մէջ 2ական Ջութակ, ընդամենը 16 դաս։

2. Մաթաթեան Յովսէփ, Դ.ի, մէջ 3 Գերմաներէն, Ե.ի մէջ 1 Բնապատմութիւն, 2 Բնաբանութեան և 2 Տարրաբանութիւնը, Զ.ի մէջ 1 Բնապատմութիւն, 2 Բնաբանութիւն, 2 Տարրաբանութիւն և 3 Գերմաներէն. ընդամենը 16 դաս։

3. Սողիկեան Սարգիս, Դ.ի մէջ 3 Կրօն, Ե.ի մէջ 3 Կրօն և 3 Գերմաներէն, Զ.ի մէջ 2 Կրօն, Դ.ի, Ե.ի և Զ.ի մէջ (միացեալ) 1 Երգ, 2 կարգի մէջ 2 ական Դաշնակ. ընդամենը 16 դաս։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉՔ

4. Մկրտչեան Կորիւն (մինչեւ հոկտ. 27), Դ.ի մէջ 2 Հայերէն Աշխարհաբար և 2 Հայերէն Գրաբար, Ե.ի մէջ 2 Հայերէն Աշխարհաբար և 3 Հայերէն Գրաբար, Զ.ի մէջ 2 Հայերէն Աշխարհաբար, 3 Հայերէն Գրաբար և 2 Եկեղ. Պատմութիւն. ընդամենը 16 դաս։

5. Մէհէմմէտ Շիւքրի էֆ. Դ.ի և Ե.ի մէջ 4ական Տաճկերէն, Զ.ի մէջ 4 Տաճկերէն և 1 Օսմանեան Պատմութիւն. ընդամենը 13 դաս։

6. Ումիկեան Դաւիթ, Դ.ի մէջ 2 Թուաբանութիւն, 2 Դրահաշիւ և 2 Երկրաչափութիւն, Ե.ի և Զ.ի մէջ մէկ մէկ Թուաբանութիւն, 2ական Դրահաշիւ և 2ական Երկրաչափութիւն. ընդամենը 16 դաս։

7. Վիկուրէօ Ռիշար, Ա.ի մէջ 1 Գաղղիերէն, Դ.ի մէջ 3 Գաղղ. Ե.ի մէջ 4 Գաղղ. և Զ.ի մէջ 5 Գաղղ. ընդամենը 13 դաս։

ՕԳՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉՔ

8. Բրուտեան Տիգրան, Ա.ի մէջ 4 Տաճկերէն։

9. Թիւթիւնճեան Յարութիւն, Ա.ի մէջ 3 Գաղղ. 2 Գեղագրութիւն և 2 Գծագրութիւն, Դ.ի մէջ 1 Գաղղ. ամէնը 8 դաս։

10. Ղոյինեան Գրիգոր, Ա.ի մէջ 2 Երգ, 2 Ջութակ, Դ.ի մէջ 1 Գծագրութիւն, 1 Գեղագրութիւն և 2 Երգ, Ե.ի մէջ 1 Գծագրութիւն. ընդամենը 9 դաս։

11. Շէհլէմեան Գրիգոր, Ա.ի մէջ 2 աշխարհագրութիւն և 4 Թուաբանութիւն. ընդամենը 6 դաս։

12. Տէրտէրեան Յարութիւն, Ա.ի մէջ 3 Կրօն. 4 Հայերէն Աշխարհաբար, 2 Հայերէն Գրաբար, 2 պատմութիւն և 2 Բնագիտութիւն, Դ.ի մէջ 2 Բնագիտութիւն. ընդամենը 15 դաս։

ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉՔ

13. Սէյրանեան Սարգիս, Արհեստապետ Հիւսնութեան և

14. Ստեփանեան Յակոբ, Արհեստապետ Կազմարարութեան, գրեթէ ամբողջ օրն Արհեստանոցի մէջ կ'առաջնորդէին արհեստ սորվող կարգերուն։

Կ. Մկրտչեանի մեկնումը բաց թողած շաբաթական 16 դասերէն 12ը նոյեմբերի 24էն սկսեալ 4 ուսուցիչք կարողացան հետեւեալ կերպիւ բաժնել իրենց մէջ.

Յ. Մաթաթեան, մէկ մէկ դաս Գերմաներէն Դ.ի և Զ.ի մէջ և 1 դաս Բնագիտութիւն Ե.ի մէջ։

Դ. Ումիկեան, մէկ մէկ դաս Թուաբանութիւն Դ.ի, Ե.ի և Զ.ի մէջ։

Ռ. Վիգուրէօ, մէկ մէկ դաս Գաղղ. Դ.ի, Ե.ի և Զ.ի մէջ։

Մ. Շիւքրի էֆ. մէկ մէկ դաս Տաճկերէն Դ.ի, Ե.ի և Զ.ի մէջ։

Տեսուչներէն երկուքը աշակերտաց վրայ յարատեւ և կատարեալ հսկողութիւն մը ի գործ դնել կարողանալու համար ըստ վաղեմի կարգադրութեան կը բնակէին Վարժարանը, մին Հին շէնքին և միւսը՝ Նոր շէնքին մէջ։ Օգնական ուսուցիչք եւս, բաց ի Տ. Բրուտեանէն, կը բնակէին Վարժարանը, իսկ գլխաւոր ուսուցիչք՝ դուրսը։

Վարժարանին մէջ բնակող Օգնական Ուսուցիչք կը կատարէին նաեւ Վերակացութեան պաշտօն՝ կարգաւ օրապահ լինելով։

Ուսուցիչք կանոնաւորապէս աւանդած են իրենց դասերը։

[Շարունակելի]

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ասկէց երկու տարի առաջ երեսիս մէկ կողմը ուռելով, այնպէս սաստիկ խիթերու ենթարկեցայ որ մինչեւ իսկ կարող չեղայ կզակս բանալ՝ խօսելու համար. Ջուր և կաթ միայն կրնայի բերանս դնել։ Թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ Զմիւռնիոյ բժշկաց շատերուն դիմեցի, այլ անօգուտ. վերջապէս այս անտանելի հիւանդութենէն զիս փրկեց Տոքթ. Ալէքսանտրոս Սիլվիստրօ, երեք շաբաթ դարմանելով զիս յԻւսկիւտար։

Այժմ վեց ամիսէ ի վեր հանգիստ կ'ուտեմ, կը խմեմ, առջի վիճակս վերստին գտնելով։

Ուստի կուգամ իմ անհուն շնորհակալիքս յայտնել յիշեալ ազնիւ Տոքթորին նկատմամբ։

ՎԱՐԴՈՒՀԻ ԿԻՒՐՃԵԱՆ
Իւսկիւտար, Իճատիյէ

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

1890ի օսմ. 4% բրիօրիթէ պարտաթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ թուղթերուն 8րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ օսմ. կայս. Պանքան, Պոլիս, Թարագճըլար, 15, օգոստոս 1/13։

Սոյն պարտաթուղթերուն թիւ 8 կտրօնները պէտք է սեպտեմբեր 1/13ին ներկայացուին օսմ. կայս. Պանքան, թուագրեալ պորտըրօներուն հետ, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը, կէսօրէն առաջ ժամը 10 էն մինչեւ 2·30 յետ միջօրէի։

Ջնջուած պարտաթուղթերը ինչպէս նաև յետամնաց կտրօնները նոյն թուականէն պէտք է ներկայացուին, նոյն ժամերուն։

Ներկայացուած կտրօններուն ու պարտաթուղթերուն փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի իրենց որ հանման թուականէն տասն օր ետքը պիտի ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքան ի Ղալաթիա։

6—17

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

1890ի 4% ՕՍՄԱՆԻԷ պարտաթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ թուղթերուն 9րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Օսմ. Կայս. Պանքան, (պարտուց մասնաճիւղ), Պոլիս, Թարաքճըլար, 15, օգոստոս 1/13ին։

Թիւ 9 կտրօնները յիշեալ պարտաթուղթերուն, պէտք է ներկայացուին սեպտեմբեր 1/13էն անդին, թուագրեալ պորտըրօներուն հետ, Օսմ. Պանքային, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, կէս օրէն առաջ ժամ 10էն մինչեւ 2.30 յետ միջօրէի։

Ջնջուած պարտաթուղթերն ինչպէս նաեւ յետամնաց կտրօնները պէտք է ներկայացուին նոյն թուականէն սկսեալ, երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, միեւնոյն ժամերուն։

Ներկայացուած կտրօններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի իրենց որ, հանումէն 10 օր ետքը պիտի ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքան ի Ղալաթիա։ 6—17

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Սոյն վարժարան պիտի վերաբացուի սեպտ. 18ին Ը Լ., առաւօտեան ժամ 9ին [Ը. Ե.]։ Գիշերօթիկներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ սեպտ. 17ին Բ. օր։ Նորեկ աշակերտուհիներու ընդունելութեան պայմանները նոյն ձեւով են։

Գիշերօթիկները պիտի վճարեն տարին 35 Օ.Ո.
Ցերեկօթիկները » » » 5 » »
Կէս օրին վարժարանին մէջ ճաշող ցերեկօթիկները պիտի վճարեն տարին 10 » »

Երաժշտութեան եւ նկարչութեան համար մասնաւոր վճարում։

Անցեալ տարւոյ աշակերտուհիք պիտի ընդունուին նախկին պայմաններով։

Աւելի տեղեկութեանց համար [illegible] Տնօրէնուհի Միս Փէթրիքի հետ, նամակն ուղղելով Ամերիկան Խան, Կ. Պոլիս, կամ դիմել ուղղակի վարժարանը Սեպտ. [illegible]էն սկսելով։

50 6—18

ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ
ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ
ԳՐԵԱՑ
ՅԱԿՈԲ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Սրբագրեալ եւ Յաւելեալ

[illegible] « ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ », [illegible]

Ուսուցողութեամբ կարդալ պէտք է։

Հեղինակը՝ սոյն հատորը նուիրած է յիշատակին իւր վաղամեռիկ դուստր Օր. Պայծառի, որոյ կենսագրութիւնը և համառօտ կենսագրութիւնը զետեղուած են գրքին սկիզբը։

Գործը կը բաղկանայ 400 էջերէ, բնտիր թղթով, մաքուր տպագրութեամբ եւ գեղեցիկ կազմով։

ԳԻՆ 12 ՂՐՇ.

Կեդրոնատեղին է Յ. Մատթէոսեանի թղթավաճառանոցը, թիւ 27, Ֆինճանճըլար, Կ. Պոլիս. կը գտնուի նաեւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

ՍԻՐՈՓ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ [illegible]

Բէյլէրպէյ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք [illegible],

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համեմայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը հաստատեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմելով եւ մարսելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի դրսեւորած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

8/20 Օգոստ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինը		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուական	Ընթացիկ Գինը Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գինը Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1831	64 —	64 —
» 10,241,048	100		1	» » B		40 —	40 10
» 30,382,811	100		1	» » C		— —	29 30
» 43,963,396	100		1	» » D		27 31	27 30 ½
Ֆր. 798,000,000	400		—	Ռումէլիի Երկաթուղի	1870	126 25	125 50
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	98 —	99 —
Ֆր. 185,681,180	500		5	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1886	— —	— —
	[illegible]	[illegible]					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 25	8 20
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնստանտինոպլ	1872	3 13	3 25
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	4 30	4 30
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1873	37 —	37 50
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300 —	300 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		470 —	410 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1832	6 25	6 42 ½
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		520 —	524 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	19 27	19 28
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	1 87 ½	1 77 20
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	6 40	6 27
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	350 —	350 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) Dի ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	30
1 ամսուան համար	3	50
1 օրուան համար	1	10
Ուբբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	4	—
ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	
Փարիզ » Ֆր.	22	90
Վիեննա 8 օրուան Ֆլոր.	11	25
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	12
20 Ֆրանքնոց	87	20
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ Թղթադրամ	8	47
Մէճիտիյէ	108	01
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 18 Օգոստ.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիք. Ֆր.	40	25
» » C » »	27	52
D (Բացուած »	25	35
(Գոցուած »	25	35
Ռումէլիի Երկաթուղի »	125	25
Բրիօրիթէ »	—	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	503	75
Օսմանիյէ »	455	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	446	87
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	631	56
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	103	20
» » 3½% »	108	30
» Իտալական »	81	80
Քրէտի Լիոնէ »	743	75
Քրէտի Ֆոնսիէ »	885	—
Քոնդուառ տ'էսքոնդ »	508	75
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2875	—
Եգիպտական Միացեալ »	520	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	205
ՎԻԵՆՆԱ 18 Օգոստ.		
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆիորին	66	90
Օսմ. Ռէժի »	219	60
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	80
« Փարիզի » »	49	40

ԼՈՆՏՈՆ 18 Օգոստ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	—
» » B »	40	25
» » C »	27	37
D (Բացուած »	25	06
(Գոցուած »	25	06
Օսմ. Փոխառ. 1871ի (Փոփոխեալ)	98	25
Փոխառ. 1877 (Տիֆէնս Լօն)	103	50
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	15	12
Այտընի Երկաթուղի »	11	50
Գասաբայի » »	19	—
Միացեալ Եգիպտական »	103	25
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	101	87
Ռանթ Հելլենական 5% »	32	—
» » 4% »	35	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	85	50
» » Նոր 6% »	98	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	312
ՊԵՐԼԻՆ 18 Օգոստ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	20
Ռումէլիի Երկաթուղի »	110	60
Անատոլուի Երկթ. ¼ Պրթղթ. »	93	20
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	345
» Փարիզի » 2 ամիս	80	80

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՑՈՒՆԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ
ՂԱԼԱԹԻԱ, 26, ԲԻՒՅԻՒՔ ՄԻԼԼԵԹ ԽԱՆ

Այս ցուցադրութեան մէջ կը վաճառուին յունական նիւթեր, տարազագործական ու ճարտարագործական.

Գծաւոր [illegible] զանազան գոյներով.

[illegible] միահարթ գծաւոր, յոյժ մետաքսաւոր,

[illegible] կանանց համար, նուրբ մետաքսէ, զանազան մեծութեամբ.

[illegible] բանուած եւ միահարթ, կանանց և արանց.

[illegible], մետաքսէ և բամբակէ կերպասներու. յանձնարարութիւնք կընդունուին. արագ գործադրութիւն.

[illegible] երիկ մարդու եւ կնոջ. Եւրոպական կերպասէն աւելի տոկուն, գոյնը երաշխաւորեալ.

[illegible] մարթէ, կանանց և արանց։

[illegible], շատ տեսակներ։

Աճառ, տնական գործածութեան համար, մարմի եւ ճերմակեղէնի վնասակար նիւթերու խառնուրդներէ զերծ։

Ջէթ, առանց հոտի, շատ լաւ, 130 և 40 օխանոց և աւելի վար տակառներով.

[illegible], անօթներու մէջ

Ի մօտոյ պիտի հասնին նմուշներ և ուրիշ նիւթեր։

Ամենայն ալ հէլլէնական ճշմարիտ նիւթեր

Ե ԳԻՆԵՐՆ ՑՈՅՑ ՉԱՓԱՒՈՐ 18—58

ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ԷՖ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
(ՓԱՍՏԱՓԱՆ)

Փոխադրած է իր գրասենեակը Պախչէ-Գաբու Անանիասի խան թիւ 10, 11 Սթամպուլ։ 12—12

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէ իչուն եէվմիէ ալընաճագ լահմըն վէ միւթէֆէրրուաթըն մինագասասընա պաշլանըլաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշանպէհ կիւնլէրի Խազինէի ճելիլէի միւշարիլէյհայա պուլունմալարը իլան օլունուր։ 1—3

6 աղուսթոս 310

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ սարրաֆխանէ անպարը իչուն 2000 աթէտէն 3000 աթէտէ գատար 4 ճամը ֆէնէր միւպայաա օլունաճաղընտան իթթայա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն նիհայէթ 3 կիւնէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1—3

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Պաւիերայի գարեջուր, Կ. Բշորի գարեջրատան ի Միւնիխ, Պավիէրա.

Արքունական Մատակարար

Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհելմ Բ.ի

Աւստրիոյ-Հունգարիոյ թագաւոր կայսեր և Պաւիերայի խնամակալ իշխանին։

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիերայի, որիչ ամեն գարեջուրներէն գերիվեր, բոլորովին զուտ, համեղ և զովարար ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած և յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820 ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854 ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվէրս, Ամստերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք եւայլն։

Մետալներ և վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի (1854), Քէօլնի (1865), Փարիզի (1867), Վիեննայի (1873), Հակէնաւի (1874), Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպէրկի (1882, ոսկի մետալ), Ամսթերտամի (1883, ոսկի մետալ), Պրուսէլի (1888, ոսկի մետալ և պատւոյ վկայագիր), Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց չքադրամ պատւոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Բշոր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններ։

Կապրինուս, ուր կը բանեցունէ Տիմիթրի Ֆրիանտօյամիս, Բերա Մեծ-Փողոց, 312, Թոնքաթիանի դէմը։

Թէբէ—Պաշըի պարտէզը.

Տէմէտրաքօբուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 430։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն և շիշով գարեջուր վաճառողն է
« Փշոր Պրաու »
Վիլհէլմ Բալուքա
Պազար Ալման 388

Բերա Մեծ-Փողոց, 388 26 12—78

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. ոսկի 1.000,000 "ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնեալ է Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 53

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԻՐԱՄԻԼԻ

Եերլի գըրգըմը քէչի գըլը գըեէյի ճէտիտ 20,000 պէհէր գըեէյի ճէտիտի 5 գրշ. 20 փարա, միթէնէմի մրիյրք թիմուր գանթարը ճէտիտ 90 պէհէր գանթարը ճէտիտի 122 գրշ. միթէնէմի թէլ թիմուր գանթարը ճէտիտ 20 պէհէր գանթար ճէտիտի 170 գրշ. ատիտէմէլթ թիմուր գանթարը ճէտիտ 25 պէհէր գանթար ճէտիտի 110 գրշ. թիմուր սաչ գանթարը ճէտիտ 30 պէհէր գանթար ճէտիտի 124 գրշ. մինաէր իւնիւ գը էյի ճէտիտ 10,000 իլա 15,000։

Նիզամիէ սարրաֆխանէ վէ էլպիսէ անպարը իլէ մայթապ ֆապրիգասը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլմուշ օլան պալատէ մուրագգամ 6 գալէմ քէչի գըլը իլէ թիմուր վէ սայիրէ ֆիյաթը մէվգուէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ ազուսթօսը բումինին 10ընճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասայը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 34 3—3

Մէճիտիյէ գըշլաի հումայունունտա վագը 1 պապ պազգալ տիւքքեանընըն 310 սէնէսի ազուսթօս նիհայէթինտէ գօնթուրաթօսը խիթամ պուլաճաղընտան սէնէյի մէրգումէ իյլ[...]լ իպթիտասընտան 311 սէնէսի ազուսթօս նիհայէթինէ գատար 1 սէնէլիկի իճարէ վիրիլէճէկի ճիհէթլէ միւզայէտէսինին իճրասը իչուն թալիպ օլանլարըն չէնր ազուսթօսըն նիհայէթինէ գատար հէր բէնշէնպին կիւնլէրի գըշլա գօմիսիօնընա միւրաճաաթ իթմէլէրի վէ սօն հաֆթանըն բէնշէնպին կիւնիւ տախի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի իլան օլունուր։ Նօ. 35 3—3

Տայիրէի ասքէրիէէ ազարաթընտան Լանկատա Զարշը-պաշընտա վագը գարագօլխանէ արսասը իլէ Սյնփանսէրայ գաբուսը խարիճինտէքի պազգալ տիւքքեանը իճարէ վիրիլէճէկինտէն խիթիճարէ թալիպ օլանլարըն մագամը վալաի Սէրասքէրի մուհասէպաթ տայիրէսի չուպէի մախսուսէսինէ միւսաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 36 3—3

Միւպայեա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան 150,000 գըէէտէն 200,000 գըէէ գատար գուրու սօղանըն պէհէր գըէէսի 28 փարատա վէ 5000 գըէէտէն 6000 գըէէյէ գատար Լինճի Պուռնիւ սթարմաչէթ մօմունուն պէհէր գըէէսի 5 գրշ. 8 փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ ազուսթօսը բումինին 8ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 37 3—3

VICHY

Միակ ճշմարիտ բաստիլները
ՎԻՇԻԻ
ԵՆ
PASTILLES VICHY-ETAT
Որ մետաղեայ կնքուած տուփերով կը ծախուին
ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՔԱՆ
Առաջնակարգ դեղարաններու մէջ կը վաճառուին

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որու շոգենաւերը շաբաթը երկու անգամ կը մեկնին Լիվերպուլէ և Ատրիատիկէ ծովէն

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գապալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոսթոն	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադրաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Շէրպուրկ-բրինչոդենաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվրբուլէն հոս պիտի հասնի դէպ ի սեպտեմբեր 2։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

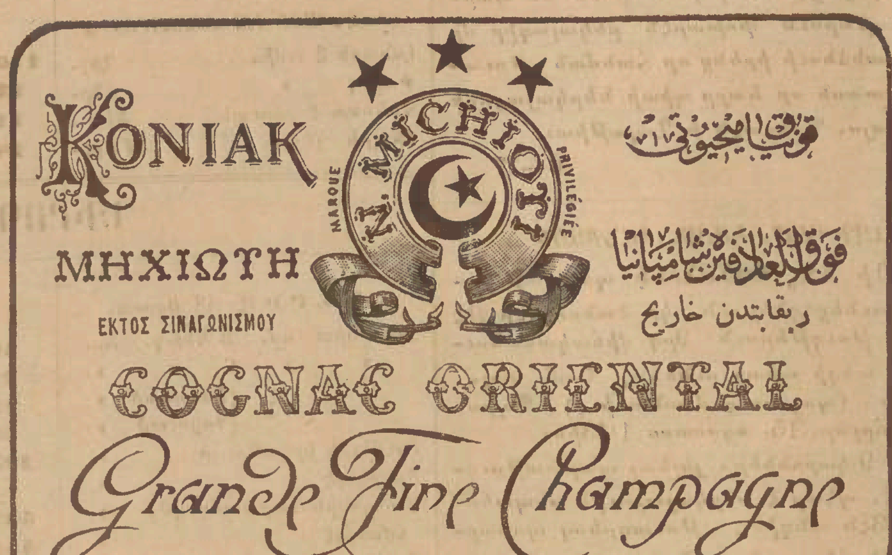

Երեք աստղով շիշը 30 դրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 դրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 դրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մոսքէտօ և փէշ օղի շիշը 12 դրուշ։

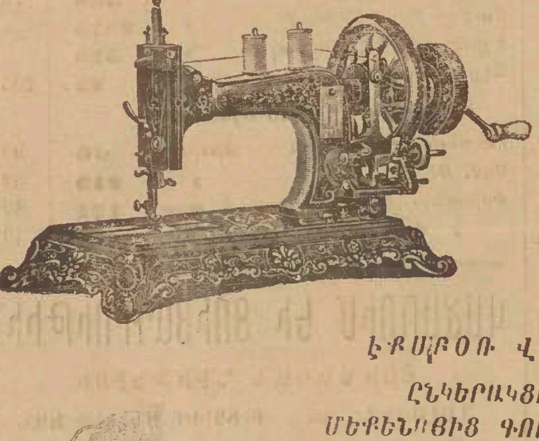

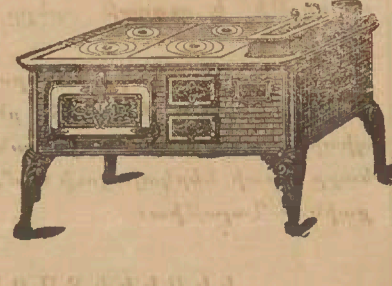

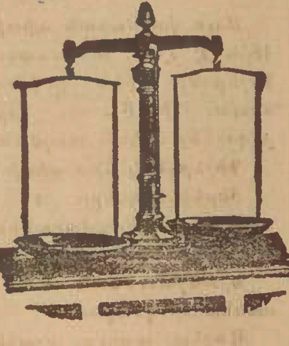

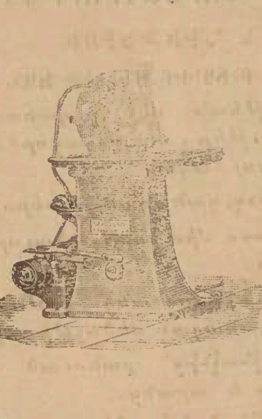

ԷՐՍԻՐՕՌ ԼԷՌՊԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԴՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Մեքենաներու և գերմանական արուեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա Բերշէմպէ Բազար Թիճարէթ խան (Նախկին կեդրոնատեղի խափտի Րէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային և այլն և այլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու ամբողջ գործարաններու վերաբերեալ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի միշտ գեղեցիկ ամբերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական յենուլեան ուրիշ վաճառքներու։ 598

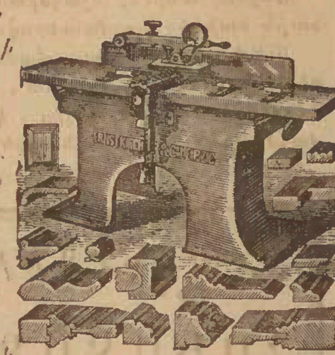

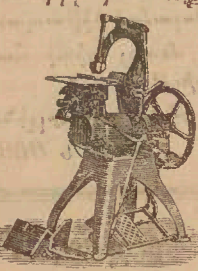

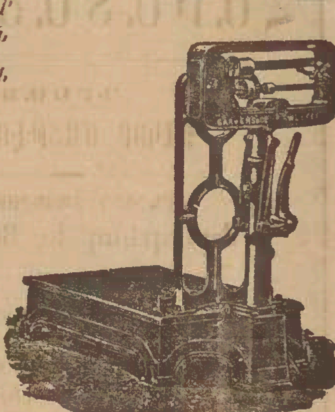

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՐՀՆԵԱԼ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁԷԹ ԻՒՂ
Իւրաքանչիւր որ չուխ և սոտալով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ.
ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոգձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փոքրիկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Ընդհ. ակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՍՄԻՐ ԵՒ ՀԱԻՐԵՆԻ

ՀԱՄԲՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	8,400,000
Տարեկան հասոյթ	»	19,532,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ Ց. ԽԱԶԳՈՒԼԵԱՆ

THE ECONOMICON ΤΕΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ
MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը բանայ Օսմանեան ամէն քաղաքներու մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն ալ նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբքս, այս տարի ալ իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմաջան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Ջինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հատուէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ՛ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է «Շահագործութենէ բոլոր զգուշանալ, չափ և գնոց ճշդութիւն»։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին ալ, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽԱԶԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլօլ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

ՏԻՔ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Հաստատեալ ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Հաստատեալ
1852 ՓԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ 1852

Մասնագէտք առանց քաշելու լինելոյ արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստահակ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։

(Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՁԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ Խան։

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շարժման երթեւեկութիւնք

Բշ. 8/20 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի։
Գշ. 9/21 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով։
Դշ. 10/22 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 10/22 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 11/23 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 12/24 Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Օգոստ. 9/21, հինգշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլեայէ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր ուղեւորութիւններ

Անաթոլի շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն օգոստ. 28ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Մէնզալէ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի օգոստ. 28ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղիէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԳՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլէ, Պօրտօյէ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ կանոնաւոր ուղեւորութիւններ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Նէֆրիս շոգենաւը, նաւապետ Պրաուն, ամսոյս դէպի 9ին Լիվրբուլէն աստ կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ